

Ljudska PRAVICA BORBA

GLASILO ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 5. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
FEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT DNEV-
NIK OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

Leto XIX. Štev. 62
DIREKTOR »BORBE«
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjev

Razprava na Kongresu Zveze študentov:

O socialistični vzgoji, pouku in gmočnih vprašanjih študentov

Na kongresu so poudarili, da bi se morali organi oblasti bolj zanimati za vprašanja univerz. — Med drugim so kritizirali režim študiranja in kritizirali prakso, da se »kar čez noč« spreminja

Kakor smo že poročali, se je začel v soboto v Skopju kongres Zveze študentov Jugoslavije. Kongres je pozdravil tudi predsednik Ljudske skupščine LR Makedonije Lazar Koliševski, ki je v svojem govoru poudaril velik pomen Zveze študentov, nato pa je govoril zlasti o vprašanjih gmočnih razmer študentov. Dejal je, da pri nas ne poznamo hiperprodukcije študentov, ampak da občasno veliko potrebo po novi inteligenci. Nadalje je govoril tudi o štipendiranju in je dejal, da bi morali štipendiranje prenesti zlasti na komune, ustanove in gospodarska podjetja. Omenil je tudi osnutek novega zakona o univerzah, ki naj izboljša način študija in uredi odnose med študenti in predavatelji z družbenim upravljanjem in kontrolo nad univerzami.

Včeraj je pozdravil kongres predsednik koordinacijskega sekretariata nacionalnih študentskih zvez Enrico Ibarra, nato pa je podal predsednik Centralnega odbora Zveze študentov Mika Tripalo referat o glavnih nalozah zveze.

Posvetil vso pozornost vsestranski socialistični vzgoji mladih intelektualcev, zagotoviti učne načrte, ki bodo omogočili normalno študiranje, in urediti gmočna vprašanja študentov, to so bila glavna vprašanja, ki jih je obravnaval Mika Tripalo.

GLAVNA VSEBINA POLITICNEGA DELA MED STUDENTI

Med drugim je Tripalo poudaril, da čisto pozabljamo, v čem se kaže in lahko kaže politični lik Zveze študentov. Tolmačenje posebnih gospodarskih in političnih akcij, razprave in debatih in društvenih klubih, sistematično proučevanje temeljnih vprašanj naše socialistične graditve ob pomoči dobrih predavaj, boj za ideološko enotnost v glavnih vprašanjih, boj proti sovražnim elementom, snovanje in razvijanje različnih klubov in društev ter njihovo povezovanje s konkretnimi akcijami, ki jih uresničujemo v praksi, delo za povezavo naših študentov, to je po mnenju Mike Tripala glavna vsebina političnega dela med študenti.

Ko je govoril o pouku na univerzah, je Tripalo navedel več primerov, ki kažejo, da je revizija učnih načrtov nujno potrebna. Na znatnem številu fakultet učni načrti niso prilagojeni potrebam študentov in zato se študiranje iz leta v leto po nepotrebnem zavlačuje.

TUDI CINITELJE ZUNAJ UNIVERZ JE TREBA ZINTERESIRATI ZA ŠTUDIRANJE

Nekateri profesorji, je nadaljeval Tripalo, nasprotujejo reviziji učnih načrtov, drugi se z njo strinjajo, ne žele pa, da bi ob teh vprašanjih zaostri odnose s svojimi kolegi. Zveza študentov Jugoslavije bi želela, da bi se ti profesorji pridružili tretji skupini profesorji, ki se odločno in vneto skupaj z Zvezo študentov bore za ureditev razmer.

Dolžnost Zveze študentov je, je poudaril Mika Tripalo, da s temeljitimi elaborati pomagajo zainteresiranim skupaj z zunaj univerz, da bi se čimprej vključili v prizadevanje za ureditev vprašanja študija. Ti elaborati bodo dosegli uspeh, če jih bodo dobila strokovna združenja, profesorski sveti, člani predstavnih organov ljudske oblasti in tisk.

Vremensko poročilo hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 14. marca ob 7. uri: Področje visokega zravnega pritiska zajema dalje tudi Balkan. Skupno s slabotnim področjem nizkega zravnega pritiska v zahodnem Sredozemlju uvaja nad naše kraje dalje vlažen in sorazmerno topel zrak iz Sredozemlja. Freko Azorov pa se proti vzhodu pomikajo nova frontalna področja, ki bodo že jutri dosegla zapadno Sredozemlje. Napoved za ponedeljek, 15. III.: Pretežno oblačno vreme. Od časa do časa manjše padavine, zlasti na Primorskem in v alpskih predelih. V vzhodni Sloveniji manjše krajevne razjasnitve. Temperatura od 1 do 9 stopinj C. Veter v vzhodnih smereh.

Tu je treba poudariti, da bi se morali tudi organi oblasti bolj zanimati za vprašanje univerz, ne pa da prepustimo stvari, naj se razvijajo kakorkoli, kakor je bilo zadnja dve, tri leta. Pomoč organov oblasti bo zlasti učinkovita, če bo namenjena aktiviziranju naših najboljših strokovnjakov iz prakse za ureditev perečih vprašanj visokih šol. Govorec o tem, da posamezni fakultetni sveti predlagajo študentom, naj sestavijo učne načrte, je Tripalo rekel: »Mi to odločno odklanjamo, kajti sestaviti učne načrte je predvsem dolžnost naših profesorjev in strokovnjakov iz prakse.«

REŽIM ŠTUDIRANJA SE NE BI SMEL HITRO SPREMINJATI

Mika Tripalo se je potem dotaknil tudi režima študiranja in kritiziral prakso, da se »kar čez noč« spreminja in da je študentom nenadoma onemogočeno, da bi se redno vpisali v semestre. Omenil je primer študentov medicine v Beogradu, ki so se vpisali na fakulteto l. 1948. Z njimi so delali glede režima študiranja prve poskuse.

»Mi zahtevamo,« je rekel, »da študentje, ko se vpisajo, vedo, kakšni bodo pogoji med študiranjem in da se ti pogoji ne spreminjajo na hitro roko. Razen tega smo načelno za to, da je režim študiranja strožji v prvem, zlasti pa drugem letu.« Potem je pripomnil, da je sedanji režim študiranja povzročil, da imamo v naši državi 17.000 absolventov, ki niso mogli pravočasno končati študija.

SISTEM OTROSKIH DOKLADNI VZPODBUDEN

Ko je govoril o gospodarskem položaju študentov, je Tripalo

poudaril, da je dajala država v minulih osmih letih zanje mnogo. Samo lani je dala nad 70 milijonov. Za kulturno, prosvetno in športno delo na univerzah je dala država lani posebej nad 24 milijonov.

Ko je omenil, da je bil državni proračun v šolskem letu 1950/51 obremenjen s štipendijami v znesku 590.910.000 din, v letošnjem letu pa je s prehodom na sistem otroških dokladov to breme naraslo na 774.765.000 din, je pojasnil predlog centralnega odbora Zveze študentov, naj bi otroške doklade kot obliko podpore, ki jo daje skupnost študentom, ukinili. Poudaril je, da otroške doklade ne vplivajo vzpodbudno. Omogočajo namreč, da študent več let dobi otroške doklade ne glede na to, kako študira. Zveza študentov meni, da je sistem otroških dokladov tudi nepravilen. V enakem položaju so študentje, katerih starši so v delovnem razmerju ne glede na to, kolikšni so njihovi prejemki in ali žive na podeželju ali v univerzitetnih središčih.

STIPENDIJE PO KAKOVOSTI UČENJA

Glavno načelo novega sistema podeljevanja štipendij, je poudaril Tripalo, bi moralo biti takšno, da bi lahko dobili štipendije študentje, ki zaradi gospodarskega položaja ne morejo v redu študirati. Pogoji za štipendijo bi morala biti kakovost učenja in opravljanje izpitov. Štipendije ne bi izključevale sklepanja pogodb absolventov in študentov starejših letnikov z gospodarskimi podjetji in ustanovami. Skupna vsota, ki jo daje država študentom v obliki otroških doklad, se ne bi bistveno spremenila. Drugačna pa bi bila njena razdelitev, ker bi nekateri študentje, ki zdaj dobivajo otroške doklade, pravico do štipendij izgubili, manj novih bi štipendije dobili, za vse študente pa bi bila štipendija nekoliko večja, kar bi jim omogočilo dostojnejše življenje.

Na koncu je Tripalo govoril o gospodarskem položaju študentskih domov in menz ter poudaril, da bi morala skupnost z dotacijami ali kako drugače omogočiti študentom, da bi se ceneje hranili in da bi imeli nekoliko boljša stanovanja.

POLITIČNA POLEMKA

Zlorabe, špekulacije, tihotapstvo

Še zmeraj pričakujejo dokončni sklep o odstopu Piccionija

Rim, 14. marca. (Tanjug). — Politična polemika v zvezi s podkupovanjem in zlorabami, v katero so vmešani visoki državni funkcionarji, še čedalje bolj razvema. Vanjo so posegli danes tudi najvažnejši predstavniki političnih strank.

Spor med opozicijo in vlado se je omejil danes na vprašanja, ki so bila sprožena med obravnavo proti novinarju Mutu. V informbirojevskih časnikih so strankini voditelji objavili danes članke, posvečene temu političnemu škandalu.

V časniku »Unità« piše Togliatti, poudarjajoč ironično, da se je veliki škandal pojavil prav tisti mah, ko je vlada dobila v parlamentu zaupnico. Informbirojevska stranka ni zadovoljna z goljuzi z odstopom policijskega načelnika Pagonea. »Nekateri so že strmoglavljeni,« piše časnik, »toda so še ljudje, ki jih je treba strmoglaviti; ne moremo še reči, kje se bo zadeva končala.«

Voditelju informbirojevske partije se je pridružil tudi njegov zaveznik, tajnik socialistične stranke Nenni. Le-ta v uvodniku časnika »Avanti« piše, »da je v Italiji pričakovati velikih sprememb.« »Ni naključje,« piše Nenni, »da je v zvezi z neko obravnavo nastal prvi pravcati

polom. Če se je to pripetilo, pač pomeni, da je gniloba segla režimu do vratu in jo je treba bodisi odstraniti ali pa bo režim zaduščen.« Vzroki takšnih razmer tice po Nennijevem mnenju v tem, da so izključili predstavnike levčarskih strank iz državne uprave in vlade.

Na to akcijo opozicije, ki je škandal zelo spretno izkoristila

De Carlo

in razburila javno mnenje, odgovarja ves vladni tisk, ki predvsem poudarja, da se v SZ in v informbirojevskih deželah do-

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

»Poslovilno mašo« za brezposelne, ki odhajajo v Avstralijo, je v tržaški katedrali so. Justa opravil sam iredentistični škof Santin. Udeležili pa so se je predsednik občinskega sveta Bartoli, pomočnik italijanskega političnega svetovaleca pri angloameriški vojaški upravi dr. Fabian in drugi iredentistični prvaki. Prva skupina izseljencev — kakih 600 jih je — bo zapustila Trst danes in jutri.

Ničt določa, naj bi se letos v Avstralijo izselilo 2100 ljudi. Iredentistični tržaški tisk ugotavlja, da se Tržačani »radi izseljujejo«, ker jih je »preveč«. »Primorski dnevnik« ostro napada politiko izseljevanja Tržačanov, a naseljevanje Italijanov v Trstu in conji A. Vse te ugledne »osebne«, piše Primorski dnevnik ob iredentistični smaši za izseljenca, so prišle v Trst z raznih vetrov. Niti škof, niti župan, niti Fabian niso Tržačani. In zato je to »slovo od Tržačanov, ki odhajajo«, izzvenelo kot porog našim ljudem, katerim v Trstu odrekajo pravico do kruha in jih silijo, da odhajajo na tuje. Porast brezposelnosti je najprimernejši pogoj za regrutacijo delovne sile za tujino. To brezposelnost Tržačanov pa so povzročili prav razni Bartoliji in njemu podobni priseljenci italijanski elementi.

Od 1947 do 1953 se je v Trstu

TRŽAŠKA KRONIKA

Italijanske prišleke naseljujejo v Trstu

Tržačane pa izseljujejo v Avstralijo

Trst, 14. marca

naselilo nad 42.000 italijanskih priseljencev, ki so se pretežno vsi

Trst: Ulice Battista

takoj po prihodu zaposili. Naseljevanje se je razširilo tudi na slovenske kraje cone A. Tako se je samo na področju ene izmed slovenskih občin, Nabrežine, od 1946 do 1953 naselilo 1250 italijanskih priselkeov.

NOVI TAJNIK TRŽASKE OBCINE — ITALIJAN IZ KALABRIJE

V Trstu krozi govorice, ki kaže, niso neutemeljene, da bodo za novega tajnika tržaške občine postavili nekoga Etrusca Carmineija iz Reggio Calabria.

TUDI TOKRAT PRAZNIH ROK

Te dni je skupina slovenskih staršev iz Trsta vnovič posredovala pri vojaški upravi cone A, naj odpro v središču mesta otroški vrtec. Sprejel jih je načelnik oddelka za socialno zaščito pri vojaški upravi, rimski funkcionar prof. Schifrer. Starši so izjavili, da bi tudi sami prispevali k vzdrževanju takšnega vrta.

Toda delegacija slovenskih staršev se je tudi to pot vrnila praznih rok. Rimski funkcionar jim je nejasno obljubil, da bo njihov predlog (ki je star že več let) proučil, da pa v novem šolskem letu spričo »pomanjkanja prostorov« vrta ne bodo mogli odpreti. Mimogrede jim je svetoval, naj otroke pošljejo v vrtec, ki je v Proseku.

Otroški vrtec, ki ga morajo šele odpreti v Proseku, je od Trsta oddaljen kakih 10 km!

Mladen Petrinč

Gostovanje slovenskega okteta v zahodnoevropskih državah

Ljubljana, 14. marca. (Tanjug) Slovenski okteti, ki je konec februarja odpotoval v zahodnoevropske države, je priredil v Amsterdamu koncert jugoslovanskih narodnih in umetnih pesmi. Po gostovanju na Nizozemskem bodo slovenski pevci priredili koncerte v Belgiji in Franciji, kjer bodo obiskali tudi naše izseljenca, ob zaključku turneje pa bodo nastopili v Londonu.

OB ADENAUERJEVEM OBISKU V GRČIJI

Poglobitev gospodarskega, kulturnega in političnega sodelovanja

Kancler je poudaril, da je balkanski sporazum pomemben instrument za ohranitev miru

(Posebej za »Borbo«)

Atene, 14. marca

Z večerajšnje tiskovno konferenco je bil zaključen uradni del bivanj kanclerja Adenauerja v Grčiji. Ostalih pet dni bo preživel kot turist. Atenski politični opazovalci so se zelo zanimali, kakšni so bili cilji njegovega bivanja v Atenah.

V tem oziru poudarjajo zlasti naslednje momente:

Predvsem je bila očitna želja obeh strani, da bi z vpljudnostimi manifestacijami (polaganjem venca na grob grškega Nezanega vojaka, veliki sprejem, izročitev medalije atenskega župana kanclerju, najširša publiciteta v tisku, medsebojna podelitev visokih odlikovanj) grškemu javnemu mnenju dali vedeti, da nemški gostje žele zgledati in premostiti neprijetne spomine na tegobe, ki so jih prejšnji nemški voditelji in njihove okupacijske oborožene sile prizadele tej deželi. V ta namen so tudi vsi časniki, pozdravljajoč kanclerjev prihod, pripomnili, da današnja zvezna republika nima nobene zveze s tretjim rajhom in da ne more biti odgovorna za njegove zločine. Ko pa je Adenauer položil venca na grobove nemških vojakov, ustreljenih zaradi zločinov, je del atenskih časnikov izrazil nezadovoljstvo, ker kancler ni izkazal iste časti tudi ustreljenim žrtvam.

V napitnicah, ki sta jih izmenjala kancler in grški ministrski predsednik, je Adenauer izjavil pripravljenost na nadaljnjo krepitev političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja.

Poudariti pa je treba, da je Zahodna Nemčija v grški zunanji trgovini na drugem mestu, takoj za ZDA (ki dajejo Grčiji gospodarsko in vojaško pomoč). Datje, bonnska vlada leta 1953 dala grški industriji 50

milijonov kredita. Med atenski razgovori je kancler objavil sklep Kruppovega koncerna, da bo skupaj z največjim grškim industrijcem Bobosakom vložil kakih deset milijonov v izkoriščanje lignita in rudnih nikla.

Toda vse podrobnosti in razgovore o gospodarskih »prašanjih« so odložili za takrat, ko bo »tene obiskal nemški finančni minister Ernardt.

Tudi na področju kulturne izmenjave je bilo nekaj dogodkov. Grška vlada je vrnila zaseženo nemško arheološko šolo. Napovedana je bila sklenitev kulturne konvencije. Kancler je objavil, da je bonnska vlada dala štiri nove štipendije za študij v Nemčiji.

M. Avramović

KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV V SEŽANSKEM OKRAJU

Brez kulturno-politične vzgoje ni napredka

Sežana, 14. marca
Komunisti sežanskega okraja so imeli danes svojo redno konferenco. Razen delegatov sta se konferenci udeležila kot gosti tudi član Izvršnega komiteja CK Zveze komunistov Slovenije tov. Ivan Regent in član CK ZKS tov. Franc Perovšek.

Ce bi se na kratko hoteli dotakniti vseh glavnih vprašanj, ki jih je načel v svojem referatu tovariš Ervin Dougan, sekretar Okrajnega komiteja ZK, in se je z njimi podrobneje ukvarjala diskusija delegatov, bi jih lahko zgosbili takole:

Gospodarstvo je v sežanskem okraju med najšibkejšimi v Sloveniji. Eno najvažnejših javnih del — poleg elektrifikacije, kjer je bilo že mnogo storjenega — predstavlja gradnja vodovoda za ves Kras. Industrija, v kolikor o njej lahko govorimo, šele nastaja. Poudariti pa je treba, da storilnost dela še vedno ni zadovoljiva. Eden izmed vzrokov je v tem, da je večina delavstva vsaj delno še vedno vezana na zemljo. Od tod tudi tendence, najti zaposlitev čim bližje svoji vasi. Mali kmet, ki mu zemlja ne zadošča, išče sezonskega zaslužka.

Kmetijstvo ni še dovolj izkoriščeno. Nekatera zemljišča so opuščena. Zveza komunistov in SZDL se trudita, da bi za načrtno gojenje trti, za pogozdovanje in smotrno izkoriščanje pašnikov pridobila tudi privatnika, malega kmeta, saj zaposluje kmetijstvo večino prebivalstva.

Kulturno-prosvetno življenje: Na tem področju so komunisti veliko naredili. Dostikrat so le opazovalci kulturno-prosvetnega življenja v svojem kraju. Marsikje to delo nima niti svojega pravega kulturno-prosvetnega in političnega cilja. So n. pr. pevski zbori, ki jih vodi kaplan, in ti zbori kot celota — sodelujejo tako na kulturnih in političnih prireditvah, kot na koru in cerkvi — s komunisti vred.

Politična vzgoja članstva: Za mnoge člane predstavlja edino obliko politične vzgoje še vedno — sestanek. Knjig mnogi sploh ne berejo, prav tako ne revij, niti ne časopisov, tako da gre vse naše politično, gospodarsko in kulturno življenje neopazno mimo njih. Pa tudi do vodstva ali vsaj političnega usmerjanja v

raznih društvih in organizacijah se ti komunisti ne morejo povzpeti, ker pač nitomur nič ne nudijo in si tudi sami niso niti s seboj niti z delom na jasnem. Prav to — izobrazba in kulturno-politična vzgoja posameznika — ostane še vedno ena najvažnejših nalog, ki jo mora Zveza ko-

Komunisti premalo delajo v množičnih organizacijah

S konference Zveze komunistov v soštanjškem okraju

Soštanj, 13. marca.
Danes je bila v Soštanju okrajna konferenca Zveze komunistov, na kateri je bila prisotna tudi tov. Vida Tomšič, organizacijski sekretar CK ZKS.

Po poročilu sekretarja komiteja ZK za okraj Soštanj tov. Jakoba Zena je sledila živahna razprava o napakah in uspehih v letu 1953.

Delegati so razpravljali predvsem o slabi udeležbi komunistov v delu množičnih organizacij in delavskih svetih. Govorili so o nekaterih birokratskih pojavih v osnovnih organizacijah, predvsem v organizaciji ZK Topolšice.

Precej so tudi razpravljali o delu kmetijskih združenj, ki se okoriščajo s prekupčevanjem lesa, zamenjajo pa za odkupe kmečkih pridelkov. Nadalje so govorili o tem, da se komunisti premalo ideološko vzgajajo; od vseh komunistov v okraju je naročenih na »Komunistično« samo 44 članov.

Mnogo pa so razpravljali tudi o naši mladini, kako jo odtegniti nemoralnemu življenju in kriminalu. Nakazali so tudi primere nekaterih reakcionarnih učiteljev, zlasti na strokovnih in kmetijskih šolah, ki vidno zabavljajo čez družbeno ureditev in se posnehujejo ukrepom ZK in SZDL na raznih konferencah. Ta primer velja predvsem za učitelje na osnovni šoli v Soštanju.

V razpravo je posegla tudi tov. Vida Tomšič. Med drugim je dejala, da ne smemo biti zadovoljni z uspehi, katere smo dosegli; temeljito je treba pregledati kritične stvari, ki so bile iznesene na konferenci in razčistiti pereče probleme v našem združništvu in v organizacijah ZK, kjer gre za nepravilne odnose v zvezi z izključitvami članov, kot je na-

munistov v sežanskem okraju v bodoče resneje reševati.

Kljub pomanjkljivosti in raznim težkočam so komunisti v preteklem letu mnogo naredili.

To je jedro glavnih problemov, ki se je z njimi ukvarjala današnja konferenca Zveze komunistov sežanskega okraja. —lr

kazal primer iz Topolšice. To zadevo naj bi v celoti pregledala okrajna konferenca skupno s kontrolno komisijo CK ZKS, preden se konferenca odloči za razpustitev te organizacije.

Tudi naše žene je treba aktivizirati v SZDL in v razna društva, zakaj naši ženi je treba nuditi sproščenost v vseh ozirih enakopravnosti. Ko bomo aktivizirali žene, se bodo po njih ravnale tudi mladinke, ki zdaj v tem okraju precej zahajajo na slaba pota.

Esperantisti so zborovali

Naše državno vodstvo razume pomen esperanta za mednarodno sodelovanje in podpira prizadevanje naših esperantskih društev

Ljubljana, 14. marca.
Včeraj zvečer in danes dopoldne je bil v Ljubljani redni letni občni zbor Zveze esperantistov Slovenije, katerega so se poleg delegatov esperantskih društev Slovenije in številnih esperantistov iz Ljubljane udeležili tudi zastopniki esperantistov iz Zagreba.

Na sinočnjem delu občnega zbora je bilo najvažnejše poročilo o delu Zveze esperantistov Slovenije v preteklem letu, ki ga je podal predsednik Zveze Peter Zlatnar. V svojem poročilu je nanizal lanskoletne uspehe esperantskega združenja in prikazal tudi nekatere slabosti. V uvodu je omenil, da je poskus uveljavitve enega izmed jezikov velikih narodov za mednarodni jezik propadel, čeprav se še vedno v okviru OZN

Veljko Vlahović na okrajni konferenci ZK v Šabcu

Šabac, 14. marca.
Član CK ZKJ Veljko Vlahović je danes prisostvoval okrajni konferenci Zveze komunistov pocerškega okraja v Šabcu, na kateri so izvolili nov okrajni 25-članski komitej ter štiri delegate za III. kongres ZK Srbije.

Tovariš Veljko Vlahović je med razpravo pozval komuniste pocerškega okraja, naj okrepijo svoje politično delo in pritegnijo kar največ ljudi k odločanju o splošnih vprašanjih, kajti le tako bodo prispevali k dejanski krepitvi socialistične demokracije.

Štafeta planincev na poti skozi Split

Split, 14. marca.

Danes je šla skozi Split Titova štafeta jugoslovanskih planincev. Splitski planinci so prevzeli štafeto palico od članov planinskega društva iz Makarske, včeraj pa so jo prenesli prek Biokova in Mosora skozi glavno mesto Dalmacije.

Iz Splita se je štafeta brez odihla napotila čez Kozjak od Sinja, od koder bo čez Dinaro prispela v Knin, kjer jo bodo liški gorniki prevzeli od dalmatinskih gornikov.

Pisma uredništva

Kje je resnica?

Tovariš urednik,
naš tisk spremljam dokaj redno, zlasti dnevi in športni. Opazil pa sem za našo družbeno stvarnost čuden in nerazumljiv pojav. Naš tisk priobči včasih kak dopis, v katerem dopisnik kritizira posameznike ali kolektive (ustanove, podjetja, združenja in pod.) V večini primerov je kritika po mojem mnenju usmerjena na to, da bi opozorila na negativne pojave, da bi jih posamezniki ali kolektivi odstranili. Na drugi strani pa naj bi bila tudi pouk drugim, da ne bi delali podobnih napak. To je poosem pravilno in tisk mora pri tem izpolniti važno vzgojno vlogo.

Kaže pa, da kritizirani (med njimi so gotovo tudi komunisti) nepravilno presojajo vlogo tiska in kritike. Večina težko prenese kritiko in jo ima za osebno žalitev. Ljudje so nestrpni in malomeščansko občutljivi. Zato je postalo že kar pravilo, da na vsak kritično pisan dopis takoj odgovore s člankom, v katerem zapračajo vse trditve in zanikajo vse do zadnje črke. To je postalo v našem tisku nesimpatično. Zaman bi iskali takšne primere drugod po svetu.

Nisem za to, da bi zamolčali.

če je kdo v tisku po krivici napaden, ali če je kaj napačno prikazano. V takšnih primerih je prav, da človek zahteva zadostne, ce pa na vsak članek, na česako kritiko praviloma odgovorjajo in vse zanikajo, napravi to na bralce zelo slab vtis. Zelo redki so primeri, da bi se posameznik ali kolektiv opozorila na pomankljivosti in napake. To bi bilo pozitivno in to bi uplivalo vzgojno.

Te vrstice sem napisal zato, ker bralci često ne vemo, za kaj gre. Ko preberemo članek s kritiko tega ali onega, potem pa spet članek, v katerem je vse zanikano, ne vemo, kje je resnica, često pa tudi ne moremo presoditi, kdo ima prav, ker so argumenti obeh strani navadno preprčiljivi. Da bi se to več ne dogajalo, naj bi uredništvo takšnim člankom priključilo svoje pojasnilo, kdo ima prav in kje je resnica.

R. Vidučić, Uroševac

»Non-stop« za člane Počitniške zveze

Tovariš urednik!

Ustanovitev Feriale zveze je z veseljem sprejela zlasti naša mladina. V novo organizacijo se je vpisalo kakih 60.000 študentov, srednješolcev, učencev v gospodarstvu in njihovih vzgojiteljev. Družbena skupnost je nudila tej organizaciji znatne ugodnosti, dotacije države pa so pripomogle, da je dosegla lani lepe uspehe. Je pa še več možnosti, ki jih za zdaj ne izkoriščajo, lahko pa bi jih brez slehernih davčev ali izdatkov. V mislih imam »non-stop« vožnje.

Po mnogih deželah je postal nepisan zakon za vse šoferje motornih vozil (avtomobilov, avtobusov in kamionov), da člane takšnih mladinskih organizacij brezplačno prepeljejo tja, kamor so namenjeni. Na določeni znak (ponekod je treba dvigniti palec) se vozilo ustavi in sprejme potujočega mladince. Mislim, da so takšne možnosti tudi pri nas in da bi jih bilo treba uveljaviti. Če je v vozilu kraj prostora, se lahko mladinec pelje, dokler ne vstopijo potniki. Jasno je, da velja to samo za mednarodni promet. Za doslej so nekateri šoferji izpričali v tem oziru razumevanje, večina pa tega ni storila. Razni pešci so tudi zlorabljali. Da se ne bi to več dogajalo, bi morali mladinci, ko ustavljajo motorna vozila, pokazati člansko knjižico in potem naj bi jih šoferji sprejemali.

Nikola Mišić, tajnik glavnega odbora Počitniške zveze Srbije

Dubrovnik je obiskalo 300 ameriških turistov

Dubrovnik, 14. marca.
Danes jutraj je prispela v Dubrovnik prekoceanska ladja »Oslofjord«, ki je pripeljala nad 300 ameriških turistov. (Ladja je na krožnem potovanju po Sredozemskem morju.) Ameriški turisti so si v Dubrovniku ogledali mestne znamenitosti, zvečer pa bodo odpotovali z ladjo naprej.

REAGIRANJE NA SKLEP O ODPRAVI REGRESA

SPLITSKO PODJETJE »CENTRAL« je znižalo cene za eno tretjino

Popolna dnevna oskrba 400 do 500 dinarjev

Split, 14. marca
Kakor smo pričakovali, so razna hotelska in gostinska podjetja v srednji Dalmaciji začela po sklepu o odpravi regresa temeljito obravnavati vse možnosti za izboljšanje storitev in znižanje cen, nekatera pa so prišla do zaključka, da lahko z boljšo organizacijo dela in racionalnim izkoriščanjem kapacitet znatno znižajo cene svojih storitev. Tako smo danes v razgovoru s predstavnik spletskega hotelskega podjetja »Central« zvedeli, da je vodstvo največjega podjetja te vrste v glavnem mestu Dalmacije sklenilo znižati cene v svojih hotelih in v ostalih objektih. To znižanje znaša v primeru s sedanji cenami približno eno tretjino.

SKORAJ NIC SE NI SPREMENILO RAZEN CEN

»Sklenili smo, da bodo v dvanajstih objektih našega podjetja skrčili izbiro živil.« je dejal direktor »Centrala«. To je edina stvar, ki se bo spremenila. Hrano bomo tudi v prihodnje pripravljali po dosedanjih normativih, torej i kvantitetno i kvaliteto kakor poprej. V zameno za nekoliko zmanjšano izbiro jedil bomo dali večjo izbiro cen. Nikomur ni treba vzeti celotne dneve oskrbe, če tega ne želi. Ni treba, da prebije najmanj pet dni v enem

kraju ali enem objektu, kakor se je to doslej dogajalo. V prehrani ne bo znatnejših razlik, pač pa se bodo nekoliko višje cene v nekaterih kategorijah nanašale predvsem na nastanitev pa tudi to bo veljalo predvsem za boljše in apartmaje.

NAŠI TURISTI BODO TUDI V PRIHODNJE PLAČEVALI ENAKO KOT DOSLEJ

Najnovejše cene hotelskega podjetja »Central« (kakor smo bili obveščeni, pripravljajo podobne cene tudi nekatera podjetja) jamčijo za rentabilno poslovanje, četudi so približno za tretjino nižje od dosedanjih. Povejmo nižje od dosedanjih. Povejmo nam, da na primer tudi na Korčuli nudijo kvalitetno dnevno prehrano približno za 250 din. To dejansko pomeni, da se cene, ki so jih doslej plačevali domači turisti iz svojega žepa, se pravi brez regresa, ne bodo skoraj nič razlikovale od sedanjih. Po vsem sodeč, to pa je tudi odvisno od zgodnjih pomladanskih povrtin in v kultur, se bodo v srednji Dalmaciji cene popolne dnevne oskrbe v hotelih ustale med 400 in 500 din, ponekod pa bodo celo nižje. Podjetja bodo v glavnem poslovala tako, da v glavno mesto potrebujejo starostu ne bo nujno potrebno obnoviti in se braniti v enem objektu

S kšitvijo carinskih predpisov so hoteli oškodovati skupnost za težke milijone

Carinski organi bodo najstrože uporabljali ustrezne sankcije iz carinskega zakona za vsako netočno prijavo, ne glede na to, kdo je na njej podpisan: direktor ali navaden uslužbenec

Cilj naših predpisov o zunanji trgovini je, da usmerjajo delo uvoznih in izvoznih podjetij na uvoz tistih izdelkov, ki so našemu gospodarstvu nujno potrebni in da omočijo čim ugodnejši izvoz naših izdelkov ob upoštevanju koristi skupnosti kot celote. Nekatera podjetja pa te predpise često izigravajo v škodo skupnosti bodi da neregistrirana podjetja opravljajo posle prek registriranih in se tako ognejo plačevanju carine, bodi da podjetja nepravilno prijavljajo blago, da bi jim zaračunali manjše koeficiente. Navajamo nekatere podatke, ki so nam jih dali na razpolago carinski organi.

Podjetje »Centrotekstil« iz Beograda je vložilo prijavo o uvozu blaga, po kateri bi moralo plačati na račun koeficienta samo 1,897.221 din. Carinski organ pa je to prijavo zavrnil in po novi je plačalo podjetje din 13,070.547. Podjetje je torej hotelo plačati manj in s tem oškodovati skupnost za 11,203.326 din. Ob uvozu delov parnih strojev je to podjetje prijavilo v plačilo koeficientov 726.094 din manj, pri uvozu preje iz umetne svile 4,904.872 din, pri uvozu gumirane tkanine pa 903.148 din. Pri izvozu pa je stališče tega podjetja drugačno (izvažajo strojne telečje kože) in bori se za koeficient 2,70, čeprav mu pripada samo koeficient 2,50. Tudi pri tem je skušalo oškodovati skupnost v obliki regresa na razliko v cenah za 4,083.983 din.

Samo teh nekaj primerov kaže, da je podjetje »Centrotekstil« skušalo oškodovati skupnost za kakih 22 milijonov din. Podjetje »Invest-Import« je v več prijavih skušalo oslepiti carinske organe za 15,119.311 din s tem, da je prijavilo nižji koeficient. Gospodarska organizacija »Galenika« iz Zemuna je ob uvozu farmacevtskih proizvodov prijavila, da plača na račun koeficienta 217.390 din. Kontrola pa je ugotovila, da je prijava netočna in da mora podjetje plačati 1,086.948 din. Podjetje »Hempro« iz Beograda je ob uvozu nekaterih kemikalij skušalo popraviti koeficient, da bi plačalo na račun razlike v ceni 355.018 din manj. Zahtevalo so kot neutemeljeno zavrnili. V drugem primeru je to podjetje pri uvozu kemikalij prijavilo na račun koeficienta za 652.514 din manj.

USTANOVLJEN JE KLUB DOPISNIKOV JUGOSLOVANSKEGA TISKA IN RADIA

Včeraj so v Beogradu ustanovili klub dopisnikov jugoslovanskega tiska in radija, ki bo deloval kot sekcija Zveze novinarjev Jugoslavije. Na ustanovnem občnem zboru so ugotovili, da imajo zdaj vsa republiška uredništva dnevnikov in radijskih postaj v Beogradu stalna dopisništva. Beograjski dopisniki obveščajo naše časnike z dnevno naklado blizu 300.000 izvodov in radijske postaje z zmogljivostjo 360 kW. Glede na večje število dopisnikov iz republik, ki delajo zdaj

Podjetje »Rudna« iz Beograda je ob uvozu gradbenih konstrukcij in nekaterih drugih izdelkov prijavilo za 2,309.752 din premalo. »Termoelektra« iz Beograda je samo pri enem uvozu prijavila manjši koeficient za 10,885.351 din. »Jugoelektra« iz Beograda pa v dveh prijavih za 1,397.962 din manj. »Jugotehna« iz Beograda je prijavila za 1,056.994 din manjši koeficient, »Metalpromet« iz Beograda za 2,496.228 din, »Jugolek« pa za 2,048.422.

Gospodarska organizacija »Pli-va« iz Zagreba je skušala ob izvozu nekaterih farmacevtskih izdelkov v uporabo večjega izvoznega koeficienta oškodovati skupnost enkrat za 1,989.000, drugič pa za 1,440.000 din. Gospodarska organizacija »Medika« iz Zagreba je prijavila za 3,060.468 din premalo. Gospodarska organizacija »Kemikalija« iz Zagreba je prijavila za 222.308 din premalo, »Poljooskrba« iz Zagreba pa za 2,201.211 din.

»Slovenija-tekstil« iz Ljubljane je prijavil pri nekem uvozu na račun koeficienta za 1,029.638 din premalo. »Slovenija-Impeks«, Ljubljana, pa je z netočnimi prijavi oškodoval skupnost za 11,943.320 din. »Litostroja«, Ljubljana, je prijavil na račun koeficienta v enem primeru za 1,326.140 din, v drugem pa za 4,257.408 din premalo. Tudi zastopstvo »Sanolabor«, Ljubljana, je prijavilo za 333.936 din premalo. »Slovenija-avto« je skušal v enem primeru plačati na račun koeficienta 2,753.336 din, v drugem pa 1,500.000 din premalo. »Agrotehnik«, Ljubljana, je v enem primeru prijavila 2,728.374 din, v drugem pa 206.469 din premalo itd.

Treba je omeniti, da so uvozna in izvozna podjetja izkoristila vsako najmanjšo vrzel v naših predpisih ali v delu zunanjetrovinskih organov, kar se je zlasti zrcalilo v nedolocenih in širokih pooblastilih registriranih podjetij, nepopolnih in nesistemiziranih koeficientih za obra-

Djuro Medenića, direktor uprave za carine FLRJ

PO BERLINSKI KONFERENCI (III)

Politika zahodnih držav

Drži ugotovitev, da so se tri zahodne države v vseh važnih vprašanih postavile na skupno stališče nasproti SZ. Molotov jih je skušal razdvojiti, pa so bili njegovi napori zaman. Razlog je jasen. Tri zahodne države imajo nasproti sovjetskemu bloku svoje določene skupne koristi. Toda njihovo sodelovanje in skupna politika podlagi skupnih koristi, ki je prišla jasno do izraza v Berlinu, ne pomenijo, da so povsem gložne in da enako presojajo politične dogodke. Razen tega je potek berlinske konference pokazal z novimi konkretnimi primeri na velika nesoglasja med njimi. Tri zahodne države se zlasti ne strinjajo glede politike, ki je bilo treba v sedanjih razmerah uveljavljati v Evropi in Aziji.

Vse tri zahodne države imajo nedvomno skupne koristi in skupni cilj, da bi SZ potisnile nazaj v njene meje. Konkretno rečeno, da bi SZ umaknila svoje čete iz Avstrije, Nemčije in Vzhodne Evrope. Nobena od dvoma ni, da je to skupna korist Evrope, v številni Vzhodni, ki bi se pač rada znebila sovjetskih čet. To je mimogredno rešeno splošna želja vsega miroljubnega človeštva. Svetovni mir ne more biti trden, dokler se sovjetske čete muče v sru Evrope. Kratko rečeno, svobodoljubno človeštvo ima skupni interes, da bi nastal položaj, v katerem bi bila Sovjetska zveza primorana umakniti čete v svoje meje.

Mnenja pa so tako glede konkretne politike, ki bi privedla do takšnega skupnega cilja, kakor tudi glede perspektiv Zveze in ostanke sveta, deljena. ZDA zagovarjajo tako imenovano dinamično politiko ali, kakor pravijo posamezni ameriški predstavniki, odločnejši, ostrejši in agresivnej-

ši nastop proti SZ. Po njihovem mnenju so sedanje spremembe v sovjetski taktiki nastale predvsem spriču ameriške oborožitve in sploh vse dosežanje ameriške politike močnih položajev.

Američani menijo, da je treba oboroževanje nadaljevati, sklepati vojaške zveze in uveljavljati politiko močnih položajev, ker je »sila edina stvar, ki jo SZ razume in upošteva«. Drugače povedano, ZDA stoje na stališču, da je treba tudi v sedanjih spremenjenih mednarodnih razmerah nadaljevati isto politiko, ki se je izoblikovala in ki so jo uveljavljali med neposredno sovjetsko nevarnostjo v času največje mednarodne napetosti.

S takšnim mnenjem pa se Velika Britanija in Francija v celoti ne strinjata. Po njunem mnenju v novi fazi mednarodnih stikov ni moč kratko in malo nadaljevati stare politike v nespremenjeni obliki, marveč bi bilo treba to politiko modificirati, prilagoditi novim razmeram. Velika Britanija in Francija zlasti menita, da bi utegnili uporaba »dinamične politike« v Evropi povzročiti novo zaostrovanje, novo nevarnost za mir. Berlinska konferenca je bila nekakšen kompromis med Američani na eni strani in Angličani in Francozi na drugi strani.

Tri zahodne delegacije so imele v Berlinu malone vsak dan tajna posvetovanja, na katerih so obravnavale uporabo skupne politike. Čeprav so bila ta posvetovanja strogo tajna, vendar je javnost zvedela vsaj za nekatere glavne na njih izražene težnje. Nedvomno so popuščali na eni in na drugi strani. Če pa pogledamo zadevo v celoti, bi lahko rekli, da ni izključeno, da so Američani v Berlinu bolj popuščali Angležem in Francozom

kakor le-ti njim. Da bi ostale zahodne države enotne, je bila ameriška delegacija pripravljena na mnoge koncesije in v tem oziru je bila dokaj gibčna.

Ameriška delegacija je n. pr. v marsičem spremenila svoje mnenje, pa tudi splošno stališče nasproti konferenci štirih. V začetku je stala na stališču, da je treba konferenco brezpogojno omejiti samo na pojasnila SZ, ali je za ureditev avstrijskega vprašanja in ali privoli v svobodne volitve v Nemčiji ali ne. Ameriška delegacija je menila, da bi bilo povsem napačno govoriti v Berlinu o drugih zadevah. Menila je, da bi imel napredek v manj važnih mednarodnih vprašanjih negativen učinek, ker bi »ustvaril na svetu iluzije« ter učinkoval v smislu vziranja in omejevanja obrambnih naporov. »To bi koristilo samo SZ,« so govorili Američani. Ameriška delegacija je v začetku tudi odločno nasprotovala slehernim razgovorom o azijskih vprašanjih.

Angleška in francoska diplomacija sta se v Berlinu postavili na stališče, da bi bilo napačno, če bi hoteli zaradi očitno nespremenjenih nesporazumov med zahodnimi državami in SZ glede Nemčije in Avstrije konferenco razbiti. Diplomacija obeh držav je zahtevala, naj bi v Berlinu dosegli kakršnekoli napredek. Zagovarjala je mnenje, da mora biti berlinska konferenca vsekakor začetek živahnih diplomatskih razgovorov o perečih svetovnih vprašanjih.

Iz poteka berlinske konferenice smo lahko povzeli, da so se Američani v marsičem približali angleškemu in francoskemu stališču. Ameriško stališče se je na koncu konference pač znatno razlikovalo od stališča v začetku. V Evropi, kjer je črta, ki deli ta del sveta, potegnena mnogo čvrsteje in kjer ni skoraj nobenega manevrskega prostora, močno delujejo evropski činitelji proti tako imenovani ameriški dinamični politiki. Francija in Velika Britanija n. pr. menita, da bi vsaka agresivna misel o spremembi sedanjega statusa quo v Evropi utegnila povzročiti veliko nevarnost, morda celo katastrofo. Njuna diplomacija v Evropi si prizadeva, da bi takšno politiko in njene nevarne posledice po vsej sili preprečila.

Drugačen je n. pr. položaj na Bližnjem vzhodu. Črta, ki deli en blok od drugega, tu ni potegnena tako čvrsto kakor v Evropi in zato je manevrsko področje v tem delu sveta dokaj široko. Tu bi lahko nastale spremembe v statusu quo. Tu so možni premiki v eni smeri brez neposredne nevarnosti, da bi sprožili vojaški spopad med dvema blokoma. Položaj na tem področju se res temeljito razlikuje od položaja v Evropi.

Zahodne države so izkoristile novi mednarodni položaj, da so svoje položaje na Bližnjem vzhodu okrepile in razširile. Velika Britanija, ki v Evropi dokončno nasprotuje tako imenovani dinamični politiki, uporablja zdaj takšno politiko na Bližnjem vzhodu. To najbolje dokazujejo zadnji dogodki.

Toda svet je celota. Svetovni mir je nedeljiv. Tisto, kar se dogaja na enem področju sveta, neogibno vpliva tudi na druga področja. **Jože Smole**

Italijanska politična kriza, ne-sporni odsev socialno-gospodarske krize v državi, je še bolj zamotala okoliščino, da razpoloženje volivcev pred volitvami ni dalo tudi jamega ali kritičnega izraza svojih teženj: volivcev, ki so zahtevali desničarsko politiko, je bilo 3.437.056 in dobil so 69 poslancev, levo politiko pa je zahtevalo 11.388.960 volivcev, ki so dobili nad 237 poslancev, v tem ko se je za demokratski center izreklo 12.113.054 volivcev, ki so dobili 284 poslancev.

V okvirih in mejah, ki jih dopušča klerikalizem, se je na temeljih krščanske demokracije že izoblikovalo močno reformistično gibanje, koga naj glasujejo delavci? Mar za neosobni državni sistem, ki dopušča takšna zatiranja? In na drugem mestu: »Sam zakon postaja korupcija in kršitev zakona, ko krši temeljne norme obstanka«.

Bolonjski kardinal Lercaro je ustanovil tudi organizacijo duhovnikov, ki naj bi se prilagodila razredni razdelitvi družbe in delovala med delavci. V »teoretičnem priročniku« te organizacije je rečeno: »Vprašanje: ali je treba razbiti kruto verigo sebičnega kapitala? Odgovor: krutost kapitala, ki izkorišča delavca in ga spreminja v stroj za izražanje lastnih moči, je treba razbiti. Kapital je zločin nad delavskim

Italijanska politična kriza, ne-sporni odsev socialno-gospodarske krize v državi, je še bolj zamotala okoliščino, da razpoloženje volivcev pred volitvami ni dalo tudi jamega ali kritičnega izraza svojih teženj: volivcev, ki so zahtevali desničarsko politiko, je bilo 3.437.056 in dobil so 69 poslancev, levo politiko pa je zahtevalo 11.388.960 volivcev, ki so dobili nad 237 poslancev, v tem ko se je za demokratski center izreklo 12.113.054 volivcev, ki so dobili 284 poslancev.

V okvirih in mejah, ki jih dopušča klerikalizem, se je na temeljih krščanske demokracije že izoblikovalo močno reformistično gibanje, koga naj glasujejo delavci? Mar za neosobni državni sistem, ki dopušča takšna zatiranja? In na drugem mestu: »Sam zakon postaja korupcija in kršitev zakona, ko krši temeljne norme obstanka«.

Bolonjski kardinal Lercaro je ustanovil tudi organizacijo duhovnikov, ki naj bi se prilagodila razredni razdelitvi družbe in delovala med delavci. V »teoretičnem priročniku« te organizacije je rečeno: »Vprašanje: ali je treba razbiti kruto verigo sebičnega kapitala? Odgovor: krutost kapitala, ki izkorišča delavca in ga spreminja v stroj za izražanje lastnih moči, je treba razbiti. Kapital je zločin nad delavskim

tarnih okvirih spreminila tudi v aritmetično, ker so vatikanski vrščiki še daleč od tega, da bi sprejeli pobudo »katoliških reformistov«. Papež v svoji božični poslanici celo želi to težnjo zadušiti: »Krščanski politiki, ravi, ne koristijo ne notranjemu ne zunanemu miru, ko obračajo hrbet solidnim temeljem objektivnih izkušenj in se spreminjajo v prišaste nove socialne ureditve ter tako otežkočajo orientovalno ljudi in nestabilno zavestjo. Takšno krivdo prevzema nase vsak, kdor verjame, da lahko eksperimentira z družbenim redom zlasti kdor ni skladen, da bo povsod krepil zakonito avtoriteto države«.

To stališče konservativnosti vladajočega sistema imenujejo demokratski konservativni politiki »interklasiciem« — zanikanje razrednih razlik. Papeževa, to se pravi uradna vatikanska koncepcija je pravzaprav izrazito razredna.

Največji italijanski industrijsko-financijski trust je Vatikan. Prek svojih zastopnikov, papeževih nečakov Marconija in Giulija Paeculija, ing. Nogarre, dr. Enrica Galeazija in drugih ima Vatikan v svojih rokah večino delnic v bankah: Banco di Roma, Banco Ambrosiano, Banco San Marco, Banco Cattolica Veneta, Banco Popolare in drugih, dalje v največjih industrijskih trustih: Montecatini, Saia Viscosa, Seroni, Pirelli, Pantanella, Coca-Cola; v podjetjih: Soghe, ki gradi po vsej Italiji, Assicurazioni Generali, Società Generale Immobiliare in drugih. V svojih rokah ima železnice na jugu, na Siciliji, v Toscani, Romagnu in Veneziji, pomorsko plovbo Lloyd Mediterraneo; avtotransport STA in italijanski letalski promet LAI; celotno telefonsko plovbo omrežje največjih mest: Rima, Milana in več drugih pripada vatikanskim družbam, razen tega pa ima še Italgas, velika električna podjetja na severu in telefonske družbe. Vse to pa je komaj del znanih pozicij kapitalistične moči Vatikana.

Vatikan nastopa tudi kot prvi v seznamu kapitalistov. To je tudi glavni člen v verigi družbenih tokov: železni obroč, ki onemogoča naraščajoče reformistične sile v katoliškem centru ter preprečuje sleherni gibanje, ki bi ogrozilo vatikanske gospodarske položaje, na katerih sloni »duhovno politični vpliv in aparat katoliške cerkve. V tej dvojni vlogi vatikanske moči v Italiji je tudi ključ do izhoda ozir. neizhoda iz italijanske politične in parlamentarne krize. **Frane Barbieri**

Gospodje, napovedujemo boj nezaposelnosti. Za začetek bo mo uničili brezposelne.

AMERIŠKA POLITIKA V AZIJI IN INDIJA

Zadnji govor Indijskega ministrskega predsednika Nehruja pred delhijsko skupščino v začetku marca je zbudil zanimanje svetovne javnosti za glavne smerne in Indijske zunanje politike. Nehru je odločno nastopil proti sleherni vojaški pomoči in vojaškim zvezam. Reakcija na to pa je bila po svetu dvojnaka. Vsem ko so ugledni pekniški časniki objavili malone ves ta govor, za odobraval in pozdravljali, ga je tisk na Zahodu, zlasti v Ameriki sprejel zelo hladno. Indijska javnost je sprejela z zadovoljstvom kot dokaz vztrajnosti Indije, ki ne bo opustila boja proti tujemu vplivu v Aziji. Nehru je rekel, da je ta vpliv same razlora na svetu in vzrok nemirov v Aziji.

KASHMIRSKO VPRAŠANJE

Po razpoložljivih podatkih je bil Indijako-pakistanski spor glede Kašmira tudi tokrat razvil razlog največjega nastopa Indije. Indijski tisk in uradni krogi so začeli že konec lanskega leta srdito napadati nameravano vojaško pomoč ZDA Pakistanu, češ da bi spremenila razmerje med silami v Jugovzhodni Aziji »v dobro agresivno«. Delhi namreč vztraja na tem, da je pakistanska vlada neposredno po razdelitvi britanske Indije na neodvisni državi Indijo in Pakistanom zagrešila nezakazovano agresijo z vdorom v Kašmir, kjer se na tretjini področja še zmeraj muče pakistanske čete. Glavni kamen spotike, ob katerem so se doslej razbila vsa pogajanja med Indijo in Pakistanom v zadevi Kašmira, je bilo število Indijcev in pakistanskih čet, ki naj bi ostale med plebisцитom na kašmirskem ozemlju.

»Zdaj,« je rekel Nehru v svojem govoru, »je treba to vprašanje presojati z drugega gledišča. Namesto pogajanj o zmanjšanju vojaških sil v Kašmiru med plebisцитom, na drugi strani boju« črte, bodo prišle znatne sile od zunaj in z njimi bo razpolagal Pakistan. To očitno spremeni položaj.

To je nedvomno eden najmočnejših Nehrujevih argumentov v tolaženi Indijskega odpora proti ameriški pomoči Pakistanu. Ameriška politika proti Pakistanu zadeva na kritiko ne le v mnogih azijskih deželah, marveč tudi v ZDA. Rooseveltova vdova je rekla, da pomeni Eisenhowerjev sklep o pomoči Pakistanu kakor tudi ostali ameriški sklepi o zvezah z azijskimi deželami prispevek »k še večjemu nezaznavanju in sumničanju nasproti ZDA v ostalih delih sveta.«

Tudi bivši ameriški veleposlanik v Delhiju Chester Balle je obsodil ameriško politiko nasproti Indiji in Pakistanu, češ da bo največji sklep povzročil napetost in povzročil še večje negotovost v tem delu Azije.

OCENA KITAJSKE

Ta ameriška politika proti sedanji politiki ZDA v Aziji čedalje bolj

pridobiva v luči izkušenj iz minule svetovne vojne, ko se je večina azijskih dežel, med njimi predvsem Indija, v glavnem zaradi nezaznavanja zahodnih držav za potrebe in težnje azijskih narodov, postavila v najboljšem primeru na pasivno stališče nasproti vojnemu naporu dežel protihitlerjevske koalicije. Ocena Kitajstva povzamemo iz zadnjega Nehrujevega govora, je lahko za zdaj samo ena izmed kandidatur, da bi bilo treba izkušnje iz minulosti bolj upoštevati. Nehru je rekel, da Delhi pripoznavajo v Pekingu in da namerava tudi v prihodnje imeti z njo prijateljske stike. Nehru sploh ne razume, »kako bi mogla Kitajska zagrešiti agresijo. Indija torej uradno izključuje možnost kitajske agresije v katerikoli smeri v Aziji.

VPRAŠANJE POGODB IN ZVEZ

Drugo, kar lahko povzamemo iz Nehrujevega govora, je vprašanje vloge vojaških zvez in vojaške pomoči. Nehru pravi o njih, da označajo mir na svetu in da »ne vidi, kako bi moglo imeti pomembno vlogo v svetovnih dogodkih. Takšno očitno napačno poslovanje izvira iz potrebe, da bi v Indiji nastali »načelni temelji« za povsem razumljiv odpor proti spremembi sedanje političnega položaja v Aziji. Toda to poslovanje škoduje tudi Indiji, ker ji jemlje pravico, da bi skupaj s svojimi sosednimi sosedoma Burmo in Indonezijo storiila karkoli učinkovitega za zaščito lastnih dežel in lastne nevtiralnosti.

ZMAGA ALI NEUSPEH?

Nekateri, Indiji naklonjeni opazovalci v Delhiju bi zato radi sklep ZDA o vojaški pomoči Pakistanu prikazali samo kot »dodnevni neuspeh Nehrujeve zunanje politike«. Ti opazovalci zlasti poudarjajo, da so si azijske dežele v glavnem šele zadnja leta priborile neodvisnost ali pa se še bore zanj, in zato se ne navedušejele za politiko, ki bi jih količkaj oddaljila od tega cilja. Vojaška pomoč, ki jo ponujajo glavne zahodne države proti morebitni agresiji v Aziji, vzbuja seveda še večje dvome in sumničanje ne samo v indijski javnosti. Ta skupna poteza je široka podlaga za medsebojne prijateljske stike kot poročstvo za mir v tem delu sveta. Gospodarska zaostanost pa bo te dežele najbrž še dolgo zadrževala pred morebitnimi akcijami za ureditev posameznih spornih vprašanj.

V takšnih razmerah vse kaže, da se utegne Indijska politika oddaljiti od svetovnih blokov uveljavljati. Učinkovita vrednost take politike pa bo odvisna od sadov prizadevanja, da bo v Indiji v sedanjem trenutku povečala tudi; ostali sosedni, predvsem z Burmo in Indonezijo in da bi morda sklenila z njimi tudi vojaške zveze.

B. Rafajlovič

razredom. Vprašanje: kdo je despot sedanje družbe? Odgovor: prvi despot, sedanje družbe je kapital.

Več škofov se je hotelo pridružiti La Pirovim akcijam in v pismih so mu poročali o razpoloženju množic v svojih škofijah. Škof Parodi iz Savone piše: »Na eni strani so veltkanske množice rečeve, ki jim je delo nujno potrebno, na drugi pa slepi, gluhi in bahavi razred industrijev, ki misli, da bo množice upognil z lakoto. Znal smo mi, ki predstavljamo krščanstvo, menda na strani bogatih.« Škof Rospini iz Kalabrije pravi: »Tu so v kmetijstvu sramotni življenjski pogoji. Zakoni za zavarovanje kolonov, števila dostojna plačila, hiša, ki bi bila vsaj nekoliko boljša od živalskega brijega — vse to so prazne sanje, potopljene v Frenske in Jonskem morju. Namesto odgovornih ljudi imamo tu bolzani, lakote in revščino. Čakamo na šlovske zakone in reforme.« Cerkev je navdihnena s protihumanizmom, piše duhovnik Macolani, »toda potem takem se ne smemo čuditi, da v množicah ne najde odmeva.«

Politično in akcijsko so našle te koncepcije svoj izraz v vrsti pokrajinskih organizacij demokratske stranke, ki zahtevajo, naj se »zgradi most med cerkvijo in živo zgodovino«.

Vendar pa se tej politični sili še ni posređilo, da bi se v parlamen-

tako imenovani katoški reformizem, ves zaposlen in zaverovan v problem, kako spremeniti zastarelo fevdalno in reakcionarno razredno sestavo katolicizma in jo prilagoditi novi sodobni razdelitvi družbenih sil. Kmetje, obrtniki, drobna buržoazija in klerikalni delavci kot temelj demokratskega gibanja, ki jih razkrajanje italijanske družbe in politična sestava zakonito potekata na »vran družbeno izkoriščanih, so v raznih oblikah že izrazili svoje težnje. Odsev tega razpoloženja vidimo v vrsti akcij cerkvenih dostojanstvenikov in demokratskih politikov. Med njimi sta najuglednejša župan Florence La Pira in bolonjski kardinal Lercaro. Zadostuje citirati La Pira, da lahko presodimo njegovo tendenco. »Bil sem v cerkvi,« piše, »s kardinalom Florence. V tej navzočnosti cerkvene in duhovne oblasti sem videl simbol krščanske družbe. Hipoma sem nehal moljiti; pomislil sem, da so v množici lažni in brezposelni. Kako bi mogel šlovek moliti, če ni zaposlen? Kakšna »gospodarska konjunktura« in stabilizacija. Vsak brezposelni zadostuje, da razbije družbeno ravnotežje«.

Ko pa so zaprli tovarno »Pignone«, je La Pira pisal: »To je dejanje, ki odkriva intimo slabo stran gospodarskega in političnega sistema, v katerem postaja usoda izkoriščanih delavcev čedalje bolj nezaščitena. Za

London (Tanjug) — »Sunday Times« piše, da se bo ta teden sestala v Londonu parlamentarna pododbor Evropskega sveta, v katerem so predstavniki Velike Britanije, Francije, Nemčije in Posarja. Pododbor bo obravnaval vprašanje, ali naj volidnim nemškimi strankam dovolijo ustanoviti svoje organizacije v Posarju.

O ustavi v Hondurasu

London (Tanjug) — Parlamentarni tajnik za odnose z Britanskim skupnostjo narodov konservativec Forster je zanikal vesti, da namerava vlada ukiniti v britanski koloniji Hondurasu ustavo. Dejal pa je, da izvaja anketo o stikih enotne ljudske stranke Hondurasu s Guatemalco omenjajo pa tudi možnost, da bodo zamenjali ustavo.

Predelava ruske surove nafte

London (AFP) — Petrolejske družbe na Srednjem vzhodu so prišle v spor z Izraelom vlado, ki namerava v britanski rafineriji v Haifi predelati 100.000 ton cenejše ruske surove nafte. Britanska industrija bi bila v tem primeru tako prisiljena podpreti načrt Moskve, ki namerava v štirinškem področju letos prodati 4000 ton surove nafte.

»Zmišljotine« o premetitvi štaba iz Suez na Ciper

London (Tanjug) — Predstavnik britanskega obrambnega ministrstva je imenoval »zmišljotine« vesti o premetitvi britanskega štaba na Srednjem vzhodu iz Suez na Ciper. Ven-

London o morebitni pogodbi ZDA-Irak

London, 14. marca (AFP). — Londonski obveščeni krogi napovedujejo, da britanska vlada ne bo nasprotovala morebitni sklenitvi pakta o vojaški pomoči med ZDA in Irakom. Vendar bi britanska vlada z zadovoljstvom pozdravila ta sklep o pristopu Iraka k obrambnemu sistemu na Srednjem vzhodu. V uradnih krogih ne potrjujejo, a tudi ne zanikajo vesti o bližnji sklenitvi takšnega pakta.

Domnevajo, da britanska vlada želi obdržati udruženo stališče o tem vprašanju, pričakuje med drugim izid sondiranja, ki ga je iraški državnik Muri Siad sprožil v Delhiju in glavnih mestih Srednjega vzhoda v zvezi z možnim pristopom k turško-pakistanskemu paktu.

JAPONSKA

Sovjetske oblasti bodo izpustile japonske vojne zločince

Tokio (AFP) — Japonska ladja »Koran Maru« je odplula v Nahodko (Sibirija), kjer bo ukrcala 464 japonskih vojni zločincev, ki jih bodo sovjetske oblasti izpustile. To bo druga, bržkone pa tudi poslednja skupina japonskih vojakov, ki so jih iz SZ po vojni repatriirali.

EGIPT

Študentje zahtevajo vzpostavitev ustavnega življenja

Kairo (Reuters) — Policijski stražarji po večeršnjih študentskih mitingih v Kairu vsa »javna poslopja. Studentje so zahtevali, naj nemudoma v deželi vzpostavijo ustavno življenje.

Univerze so pred 15 dnevi po spopadnih policije in vojaštva s študenti zaprli, večraj pa so jih ponovno odprli.

SIRIJA

Demanti o uboju Šišaklija

Damask (AFP) — Predstavnik vladnih uradnikov v Damasku je izjavil, da so docela neutemeljena poročila libanonskega tiska, da so bivšega predsednika sirske republike generala Šišaklija ubili.

Zapor v Damasku porušen

Damask (AFP) — Davi so v Damasku svačeno porušili »Čečel Hasan«, v katerem pa tudi zaprti tudi nekateri izmed politikov, ki so ob nedavnem državnem udaru prišli na krmilo.

Z VSEH STRANI SVETA

ZDA

Nixon odgovoril Stevensonu

Washington (Reuters) — Podpredsednik ZDA Nixon je sinoči po radiu in televiziji odgovoril na nedavni govor voditelja demokratske stranke Stevensonova. V zvezi s Stevensonovo trditvijo, da je republikanska stranka postala »sna pol McCarthyjeva«, na pol Eisenhowrjev, je Nixon poudaril, da predsednik Eisenhower ni zgolj voditelj svoje stranke, marveč da mu zaupa in ga podpira velika večina ameriškega naroda.

Poziv McCarthyju

New York (Tanjug) — Komentator radijske in televizijske družbe »Columbia Broadcasting System« Edward Moro je pozval sinoči senatorja McCarthyja, naj v tokih po televizijskem omrežju te družbe odgovori na obdolžitve, ki jih je zoper njega Moro izrekel 9. marca, češ da je McCarthy stalno krāl mejo med »preiskavami in preganjanjem«. Do tega poziva je prišlo zato, ker je McCarthy protestiral, češ da mu niso dovolili odgovoriti na te obtožbe.

VELIKA BRITANIJA

Dixon se je vrnil

London (Tanjug) — Načelnik štaba britanskega letalstva maršal Dixon se je vrnil iz ZDA, kjer se je razgovarjal z načelniki letalskih štabov ZDA in Kanade. Ob prihodu je poudaril, da mora letalstvo Atlantskega pakta delovati kot enotno telo in biti med seboj tesno povezano.

O američkem vojnem letalstvu je Dixon dejal, da je ogromno in učinkovito organizirano in silno izveščeno. Njegova sposobnost stalno raste.

Pododbor Evropskega sveta se bo sestel

London (Tanjug) — »Sunday Times« piše, da se bo ta teden sestala v Londonu parlamentarna pododbor Evropskega sveta, v katerem so predstavniki Velike Britanije, Francije, Nemčije in Posarja. Pododbor bo obravnaval vprašanje, ali naj volidnim nemškimi strankam dovolijo ustanoviti svoje organizacije v Posarju.

O ustavi v Hondurasu

London (Tanjug) — Parlamentarni tajnik za odnose z Britanskim skupnostjo narodov konservativec Forster je zanikal vesti, da namerava vlada ukiniti v britanski koloniji Hondurasu ustavo. Dejal pa je, da izvaja anketo o stikih enotne ljudske stranke Hondurasu s Guatemalco omenjajo pa tudi možnost, da bodo zamenjali ustavo.

Predelava ruske surove nafte

London (AFP) — Petrolejske družbe na Srednjem vzhodu so prišle v spor z Izraelom vlado, ki namerava v britanski rafineriji v Haifi predelati 100.000 ton cenejše ruske surove nafte. Britanska industrija bi bila v tem primeru tako prisiljena podpreti načrt Moskve, ki namerava v štirinškem področju letos prodati 4000 ton surove nafte.

»Zmišljotine« o premetitvi štaba iz Suez na Ciper

London (Tanjug) — Predstavnik britanskega obrambnega ministrstva je imenoval »zmišljotine« vesti o premetitvi britanskega štaba na Srednjem vzhodu iz Suez na Ciper. Ven-

dar današnji »Sunday Pictorial« piše, da je »to vladni sklep in da bodo promesitve izvedli v prihodnjih tednih, ne glede na to, ali se bodo med tem sporazumeli z Egiptom ali ne. Razen tega bo skušala Velika Britanija s turško vlado skleniti sporazum o vzpostavitvi oporišč britanskega vojnega letalstva v Turčiji.

FRANCIJA

Resolucija radikalno socialistične stranke

Pariz (AFP) — Kongres radikalno socialistične stranke je sprejel sinoči resolucijo o zunanji politiki, v kateri je rečeno, da radikalna socialistična stranka sodi, da je možno doseči mir samo s »splošno sočasno in kontrolirano razorožitvijo«. Radikalni socialisti so ponovno potrdili svojo vdanost evropski obrambni skupnosti. Toda ratifikacija sporazuma o EOS pogojno vežejo z mednarodnim statusom Posarja in z uveljaviteljem dopolnilnih protokolov o sporazumu.

SZ

Volitve v Vrhovni sovjet

Moskva (TASS) — Danes so v vsej Sovjetski zvezi volitve v Vrhovni sovjet ZSSR. Zadnje volitve v Vrhovni sovjet ZSSR so bile marca 1950.

INDOKINA

Kinhon zaseden

Hanoi (AFP) — Včeraj ob zori se je v okviru operacije »Atlant« izkrcalo več bataljонов francosko-Bao Dajevih enot pri Kinhonu v Anamu. Nekaj kasneje so pod zaščito mornarice in etalstva francoske enote, prisiljene v notranost dežele, zasedle mesto Kinhon. Ho Ši Minhove enote se niso močno upirale.

London o morebitni pogodbi ZDA-Irak

London, 14. marca (AFP). — Londonski obveščeni krogi napovedujejo, da britanska vlada ne bo nasprotovala morebitni sklenitvi pakta o vojaški pomoči med ZDA in Irakom. Vendar bi britanska vlada z zadovoljstvom pozdravila ta sklep o pristopu Iraka k obrambnemu sistemu na Srednjem vzhodu. V uradnih krogih ne potrjujejo, a tudi ne zanikajo vesti o bližnji sklenitvi takšnega pakta.

Domnevajo, da britanska vlada želi obdržati udruženo stališče o tem vprašanju, pričakuje med drugim izid sondiranja, ki ga je iraški državnik Muri Siad sprožil v Delhiju in glavnih mestih Srednjega vzhoda v zvezi z možnim pristopom k turško-pakistanskemu paktu.

JAPONSKA

Sovjetske oblasti bodo izpustile japonske vojne zločince

Tokio (AFP) — Japonska ladja »Koran Maru« je odplula v Nahodko (Sibirija), kjer bo ukrcala 464 japonskih vojni zločincev, ki jih bodo sovjetske oblasti izpustile. To bo druga, bržkone pa tudi poslednja skupina japonskih vojakov, ki so jih iz SZ po vojni repatriirali.

EGIPT

Študentje zahtevajo vzpostavitev ustavnega življenja

Kairo (Reuters) — Policijski stražarji po večeršnjih študentskih mitingih v Kairu vsa »javna poslopja. Studentje so zahtevali, naj nemudoma v deželi vzpostavijo ustavno življenje.

Univerze so pred 15 dnevi po spopadnih policije in vojaštva s študenti zaprli, večraj pa so jih ponovno odprli.

SIRIJA

Demanti o uboju Šišaklija

Damask (AFP) — Predstavnik vladnih uradnikov v Damasku je izjavil, da so docela neutemeljena poročila libanonskega tiska, da so bivšega predsednika sirske republike generala Šišaklija ubili.

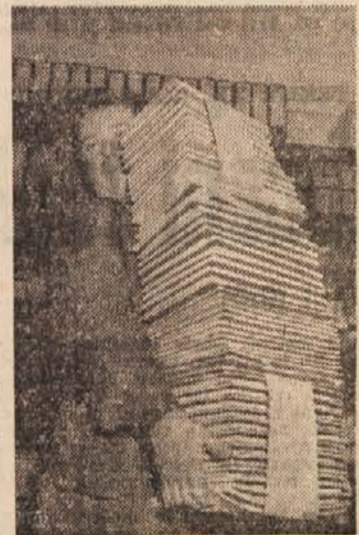
Zapor v Damasku porušen

Damask (AFP) — Davi so v Damasku svačeno porušili »Čečel Hasan«, v katerem pa tudi zaprti tudi nekateri izmed politikov, ki so ob nedavnem državnem udaru prišli na krmilo.

V tovarni „prve učenosti“

(Obisk v redakciji šolskih knjig pri Državni založbi Slovenije)

Ni dolgo, ko sem videl nekega nadobudnega šolarčka, ki je z vsa močjo sedemletnega moža tresel svoj lepi abecednik v tovarišev hrbet. Ob misli, da pač ne niso ugasnile tradicije takega ravnanja s šolskimi knjigami, sem sklenil, da napišem na naš list nekaj o izdajanju šolskih knjig pri nas. S tem namenom sem se odpravil k tovarišu Vladu Rapetu, vodji redakcije šolskih knjig pri Državni založbi Slovenije, ki pri nas edina izdaja šolske knjige. V tisti vokalni zgradbi nasproti magistratu in Robbovega vodnjaka je torej slovenska tovarna »prve učenosti«, oziroma vsaj njeno vodstvo. Beseda »tovarna« namreč ne ustreza v toliko, kolikor se knjige same seveda tiskajo v tiskarnah. Sicer pa gre za pravo tovarno. Tu se sestavljajo načrti, tu se posvetujejo strokovnjaki, tu je rendez-vous vseh tistih, ki skrbi, da bi bili naši šolarji in dijaki preskrbljeni z dobro duhovno hrano, od tude se končno razpošiljajo gotove knjige vsepovsod po Sloveniji.

Zvrhan kup knjig

Tov. Rapetu sem razložil svojo željo. »Saj veste,« mi je dejal, »pri nas skrbimo za tisoče in tisoče šolarjev in dijakov, ki brez šolskih knjig ne morejo prav napredovati. Z izdajanjem šolskih knjig, ki se tiskajo, zlasti tiste za osnovno šolo, v zelo visokih nakladah, je seveda dosti dela. Tudi mnogo problemov moramo reševati. Mnogokrat izhajajo knjige z zamudo. Za nas in ne je za nas je važno, da morajo biti do začetka šolskega leta na knjižnem trgu vse knjige, ki

jih potrebujejo šole za tisto leto. Velike težave nam je doslej povzročalo stalno menjavanje učbenikov, kar je v zvezi s spremembami učnega načrta. Šolski knjigi, ki je važna kulturno-prosvetna postavka v našem življenju, je v interesu nemotene pouka, kvalitete in gospodarnosti važno zagotoviti redno izhajanje, svobodno tekmo pisateljev in določeno stalnost. Sprememba učnih načrtov seveda ne more biti končana čez noč, ko pa bo dosežena, upamo, da bomo dobili šolske knjige, ki bodo veljale daljši čas, vsaj za večino predmetov.

»Kakor smo brali, ste se v soglasju s Svetom za prosveto in kulturo odločili, da razpišete na-

gradni natečaj za sestavo nekaterih učbenikov.«

»Da bi dosegli čimvečjo kvaliteto učbenikov in preprečili, da bi se tu razvil kak monopol, je bilo treba omogočiti vsem prosvetnim delavcem sodelovanje pri natečajih za sestavo učbenikov. To je zdaj napravljeno z nagradnim natečajem in moram reči, da je doseženi odziv zadovoljiv. Mi smo doslej izdali nad 470 različnih učbenikov, ki so jih napisali ali sestavili razni javni delavci, teoretiki in praktiki. Težko pa je dobiti pisce za učne knjige iz zgodovine, literarne zgodovine, fizike, matematike in kemije. Za kemijo je danes veliko zanimanje, a učbenika iz kemije ni. Težava je tudi s čitankami, ki morajo predstavljati tak ali drugačen izbor berila.«

»Kaj pa cene šolskih knjig?« sem vprašal tov. Rapeta.

»Povprečne cene se gibljejo od 100 dinarjev (kar je pa redko) do 500 dinarjev pri knjigah za višje gimnazije. Seveda bi bile te cene znatno višje, če bi ne bile knjige subvencionirane. Tako je eno od poglavitnih vprašanj, s katerimi se ukvarjamo: kako poceniti šolske knjige.«

V pogovoru sva preskočila na učila, ki so važno sredstvo za ponazarjanje pouka. Čuti se veliko pomanjkanje raznih stenskih slik iz živalstva, rastlinstva itd. Državna založba je začela zato izdajati taka učila, ki jih v naši državi drugje ne izdelujejo. Med temi so posebno vredna omembe tista, ki seznajajo učence z raznimi proizvodnimi procesi. Eno nosi na-

zelo »Od rude do jekla«; tu je na lesenitni deski nazorno prikazan ves postopek, drugo »Nafita in njeni derivati«, kaže profil nahajališča nafte, njeni derivati pa so na podstavku v epruveh. Druga učila se imenujejo še n. pr. »Od kremenca do stekla«, »Zitarice in njih poraba«. Za pouk zelo važna je »Mineralna zbirka«, v pripravi pa je »Trdotna lestevica«. Vse te zbirke pripravljata inž. Freyer in prof. Sercl. Kot sem izvedel, že izdelujejo učila, ki bodo prikazala naše tekstilne rastline in njih predelavo v blago, nadalje izdelovanje papirja in drugo. Pripravljajo pa še mnogo lepih stvari iz vrste. Omenim naj samo desko, ki bo seznanila učence z domačim lesom. Na njej bodo nameščeni prečni prerezi 18 vrst dreves, ki pri nas najbolj pogosto rastejo, to so 4 igličarji in 14 listavcev. Poleg lesa bo nameščen list in plod vsakega drevesa. Na ta način bodo dijaki brez težave spoznali les v prezezu, opazovali bodo lahko letnice, gostoto in lubje lesa, listi in plodovi pa jim olajšujejo spoznanje drevesa v naravi. Primer tega učila sem navedel samo za ilustracijo tega dela, ki ima veliko odjemalcev bolj v drugih naših republikah. Povedati je še treba, da so ta naša učila, dasi ne zaostajajo za podobnimi inozemskimi, cenejša.

V tem pogledu pripravljamo še pregled mehansko tehničnih proizvodov lesa, kemične predelave lesa, plastičnih mas itd., je dopolnil tov. Rapet. »Kakor vidite, ne zanemarjamo niti modernih tvarin, ki v vedno večjem obsegu izpodrivajo naravne proizvode.«

Ko sem se poslovil in spet stopil na ulico, je od vsepovsod zadonel k meni tisoče glasov mrzlega marčevega dopoldneva, skozi katero se je kradlo sonce. In jata kričavih šolarjev je mahaje s torbami nekako preglasno, a vendar — tako kot vsi otroci — skoraj dajala tej ulici takt in ritem. F. N.

Nikola Graovac: Rudarsko kopališče (olje, 1953)

PRVI DAN „KOSOVELOVEGA TEDNA“

Sežana, 14. marca
Danes se je začel »Kosovelov teden«, in sicer z otvoritvijo razstave dela primorskih književnikov in razstave upodabljačih umetnikov. Razstavo del primorskih književnikov je otvoril tov. France Bevk, predsednik Društva

slovenskih književnikov. Izbrano predavanje o delu primorskih pisateljev in pesnikov v slovenski književnosti pa je imel tržaški slovenski književnik Andrej Budal.

Razstavo upodabljačih umetnosti je otvoril predstavnik Društva likovnih umetnikov Slovenije akad. slikar Stane Kregar, o slovenskem slikarstvu pa je govoril dr. Fran Sijanec. Obe razstavi sta odlično urejeni in že njuna otvoritev je privabila veliko število obiskovalcev. Posebno skrbno in lepo je urejena soba Srečka Kosovela, ki jo je uredil prof. Alfonz Gspan. Popoldne je bilo v Štorjah pri Sežani literarno popoldne, kjer so brali svoja dela slovenski književniki France Bevk, Lilij Novy, Beno Zupančič, Ivan Minatti, Tone Pavček in Ciril Zlobec.

Kljub slabemu vremenu je zanimanje za kulturno prireditve v prvem dnevu »Tedna Srečka Kosovela« veliko. —ir

Pred koncertom Jelke Suhadolnik-Zalokarjeve

mlada pianistka Jelka Suhadolnik-Zalokarjeva, katere ime je že znano ljubljanskemu koncertnemu občinstvu, bo imela v ponedeljek, 15. marca samostojen solistični koncert v veliki filharmonični dvorani. Umetnica, ki polaga veliko važnost na reprodukcijo domačih skladb, bo tudi na ponedeljkovem koncertu imela na sporedu novitost slovenskega avtorja — tokrat bo izvajala tri skladbe za klavir Janeza Matičiča. Jelka Suhadolnik-Zalokarjeva izhaja iz šole profesorja Antona Trosta. Leta 1930 je diplomirala na Akademiji za glasbo, a že leta 1949 absolvirala svoj prvi javni nastop. Od tlej stalno koncertira, tako solistično kot v okviru simfoničnih koncertov Slovenske filharmonije. Nastopala je razen v Ljubljani v Mariboru in Celju, v četrtek, 18. t. m. pa bo imela svoj solistični koncert v Beogradu. Poleg tega se udeležuje ta odlična slovenska solistka tudi na raznih radijskih postajah v tu- in inozemstvu, kjer je dosegla polno priznanje in lepe uspehe (Radio Trst II., Radio Alpenland, Rot-Weiss-Rot, Radio Jugoslovanske cone Trsta in dr.).

Letošnji solistični nastop bo nedvomno pokazal nadaljnji razvoj in vzpon naše talentirane koncertne pianistke. Ž. n.

Časopis »Vjesnik muzeja JLA« je začel izhajati

Uprava vojaškega muzeja JLA v Beogradu je pripravila za tisk prvo številko časopisa »Vjesnik muzeja JLA«.

»Vjesnik muzeja JLA« bo izhajal vsakih šest mesecev in bo razen besedila v našem jeziku objavljal tudi izvirke iz člankov v soščini in angleščini.

Kulturne beležke

Nad 90 prireditev na letošnjih poletnih igrah v Dubrovniku

Po številu prireditev bodo letošnje poletne igre v Dubrovniku prekosile vse dosedanje. V treh mesecih bo 93 prireditev.

Tuji umetniki se čedalje bolj zanimajo za sodelovanje na teh igrah. Doselej je znano, da bo gostoval francoski čelist Pierre Fournier in znana črnska pevka Leonora Lafayette. Bržkone pa bo nastopila tudi znana francoska baletna skupina Janine Char-

rat, ki je že gostovala v naši državi, pa tudi ansambel grških antičnih plesov.

Cankarjevi »Hlapci« v beograjskem Narodnem gledališču

Narodno gledališče v Beogradu bo v sredo, dne 17. marca uprizorilo premiero znane Cankarjeve drame »Hlapci«. Delo režira kot gost ljubljanski režiser Slavko Vikan, sodelujeta pa še arhitekt Viktor Molka in Mija Jarčeva.

Otvoritev razstave »Hrvatsko ljudsko gibanje 1903—1904«

Včeraj popoldne je bila v Zagrebu odprta razstava zgodovinskih dokumentov »Hrvatsko ljudsko gibanje 1903—1904«. Razstavo so odprli ob petdesetletnici hrvatskega ljudskega gibanja.

Razstava del sodelavcev mojstra Tome Rosandića

V umetniškem paviljonu na Malem Kalemegdanu v Beogradu bodo v sredo, 17. marca, odprli razstavo del sodelavcev kiparskega mojstra Tome Rosandića. Razstavljajo bo šest njegovih sodelavcev.

Prva opereta italijanske manjšine

Mladi puljski skladatelj Milotti je komponiral prvo povojno opereto v italijanski, ki je bila ustvarjena v Jugoslaviji. Opereta je namenjena predvsem mladini. Uprizorili jo bodo na letošnjem festivalu hrvatske in slovenske mladine v Kopru.

Letni občni zbor Društva skladateljev BiH

Včeraj je bil v Sarajevu letni občni zbor Društva skladateljev BiH, na katerem so poudarili, da je bilo lani delo bosensko-hercegovaških skladateljev zelo plodno. Prav tako plodno pa je bilo sodelovanje v izvajalci.

Koncert Petra Toškova v Zagrebu

Ob vrnitvi z uspešnega gostovanja v tujini bo eden izmed najboljših beograjskih violinistov Petra Toškov priredil 19. marca v Zagrebu koncert.

Za poživitev stikov z našimi umetniškimi središči

Razstava beograjskih likovnih umetnikov »Samostalnih« odprta v Ljubljani

Ljubljana, 14. marca. — Danes ob enajstih dopoldne je bila v velikih razstavnih prostorih Moderne galerije odprta razstava beograjske skupine upodabljačih umetnikov »Samostalnih«. Otvoritev razstave, na kateri sodeluje 20 slikarjev in kiparjev z nad 100 deli, je privabila številne kulturne in javne delavce. Videti je bilo, da slovenska kulturna javnost želi čim pogostejših srečanj z likovnimi umetniki iz naših bratskih republik. Skupina »Samostalnih« želi s to razstavo prispevati k požitvi likovnih

manifestacij med našimi republikami. Ta skupina združuje predstavnike slikarjev, grafikov in kiparjev različnih generacij, kakor tudi različnih umetniških stremiljenj in more kot taka nuditi obiskovalcu pregled nad delom in sodobnimi težnjami nekaterih umetniških ustvarjalcev beograjskega likovnega življenja.

Uvodoma je ravnatelj Narodne in Moderne galerije dr. Karel Doviča spregovoril v pozdrav gozgom med drugim:

»Po osvoboditvi smo sicer že večkrat videli v teh dvoranah bratske srbeske slikarje in kiparje, vendar daleč zmerom v okviru skupne stanovske organizacije ali pa kot del zgodovinsko sestavljenih pregledov. Tako smo se lahko seznanili s srbiskim slikarstvom in kiparstvom 19. in 20. stoletja, spoznali smo sodobno ustvarjanje beograjskih kiparjev na veliki razstavi jugoslovanske plastike, prav tako pa tudi delo odnošnih grafikov. Navzile vsemu pa je vendar bilo od osvoboditve do danes med našimi

umetniškimi središči vse premalo stikov. Tako je prišlo do tega, da naša javnost skoraj bolje pozna razvoj pariških ali londonskih umetnikov, kakor domačih ustvarjalcev iz drugih ljudskih republik naše države. Tako stanje je nevdržno in dolžnost vseh nas je, da s prirojanjem in izmenjavanjem razstav damo umetnost ljubčim ljudem v vseh kulturnih centrih možnost, da sproti spremljajo umetniško ustvarjanje v vsaj državi.«

Potem, ko je dr. Doviča razčel umetnikom dobrodošlo in razstavi čim večji uspeh, je spregovoril predsednik Društva slovenskih likovnih umetnikov tov. Riko Debenjak, ki je povedal nekaj besed o likovnih težnjah beograjskih umetnikov. V imenu razstavljalcev, od katerih so se nekateri osebno udeležili otvoritve, se je za prisrčen sprejem zahvalil slikar Milan Konjović, predsednik galerije v Somboru. Končno je predsednik Sveta za prosveto in kulturo LRS dr. Anton Melik razglasil razstavo za odprto. N.

M. Maleš: Turek iz Prilepa, 1953

„Makedonija 1903—1953“

V kratkem bo v Beogradu reprezentativna razstava »Makedonija 1903—1953«. V ta namen bodo zgradili poseben paviljon. Razstavo nameravajo odpreti 1. maja in bo trajala poldrugi mesec. Prireditelj je Socialistična zveza delovnega ljudstva Srbije, največji del razstavnega gradiva pa je neposredno zbrala Socialistična zveza delovnega ljudstva Makedonije.

Razstava bo prikazovala politični, gospodarski in kulturni razvoj Makedonije v prvi polovici tega stoletja. Posebna pozornost bo posvečena ilindenski vstaji Makedoncev proti turški feudalizmu leta 1903. Poleg evntivnih zgodovinskih dokumentov in fonografskih posnetkov iz dni vstaje bodo razstavljene tudi izrezki iz tedanjega svetovnega tiska o ilindenskih dogodkih. Precejšnje število dokumentov se nanaša tudi na važnejše dogodke iz dobe priprav na vstajo. Sistematično bo obdelana tudi doba političnih in vojaških akcij Makedoncev v osvobodilni vojni leta 1941—1945.

Predvideno je, da bodo za časa razstave, ki bo prva te vrste v državi, prišli gostovat v Beograd makedonski prosvetni, kulturni in javni delavci ter umetniki.

Aranžiranje razstave, obenem z izdelavo reliefov skulptur in figuralnih kompozicij, je v glavnem zaupano mlajšim umetnikom. Paviljon, kjer bo razstava »Makedonija 1903—1953«, bo služil kot stalen prostor za podobne kulturne prireditve, dokler Beograd ne bo dobil ustrežajočega monumentalnega poslopja za te namene.

Organizatorji razstave »Makedonija 1903—1953« menijo, naj bi njihova pobuda služila za vzor tudi za druge, prav tako pomembne podvige v medsebojnem seznanjanju jugoslovanskih narodov. (Jugopress.)

MINILISO MESCOI

Prinašamo odlomek iz romana »MESANCI« sodobnega ekvadorkega pisatelja Jorgea Icaze, ki ga založba, Roman je preveden v več izdanje v tej delu mesane krvi in surovega izkoriščanja.

Minili so mesci, ko je Indijanka Consuelo, vrnitvi se domoo, odprla vrata ograje ter zaslišala šum, kakor da se lomijo veje. Nekaj človeških kloščiču podobnega je steklo med grmičje, ki je stalo za kočjo.

»Nemara je tat,« je zamrmrala glasno.

Pregledala je vse koticke. Stopila je v izbo. Premotila je ose predmete. Nel! Ni bil tat. Ne da bi se zanašala na uspeh svojega preiskovanja, je pomolila glavo skozi vrata ter zagledala ob straniški steni kočje mlajšega sina, nerazločno vidnega v očernem mrazu; z moledujočim smehljajem je prosil odpuščenja, gledal kviku, a brž nato pobesil oči v tla. Srce ji je začelo močno utripati, da je mogla izustiti samo:

»Lej ga, moj otrok, a brž se je popravila iz strahu, da bi jo kdo slisal: »Po kaj prihajaš sem?«

»Mama!«

»Po kaj si prišel, vprašam?«

Prestrašen otrok je bruhnil o jok. V materino grlo je prirelo čustvo, ki so ga dušili mehurčki solz. Malega je morala vleči v kočjo, proseč ga:

»Pridi, prid!«

»Mama.«

»Bojim se, ker si prišel,« je rekla ženska z glasom, kakor da pravi: »Končno te vidim!«

»Da, mama.«

Indijanka je umolknila, strmeč pred nizkimi plameni, ki so lizali s sajami prevlečeno steno. Najraje bi si na tem ognju sežgala oči. Končala kakor tisto poleno, ki gorl med pepelom. Gnalo jo je, da bi objela sinka, a ta je moral biti za odkupnino za Julianovo početje, moral je biti jez proti popladi don Braullove jeze, ki je grozila, da odnese kočjo in njivo. Morla se je vse to dogajalo zato, ker je v toploto bitja položila tega otroka, ki so ji ga sredi življenja dali. Ta otihotapljeni otrok, ki ji je zdaj prišel grenit počitek sedmih ur. Zamrzila ga je. Utihnila je ter dala tako otroku priložnost, da je izjeljal vprašanje, pretrgano s solzami in stoki:

»Gospodar me osak dan tepe. Ne morem, mama... Vsega sem jaz kriv. Ne maram, mama. Ne maram več nazaj.«

»Kaj praviš?«

»Ne maram nazaj, mama.«

»In potem?«

»Ne maram nazaj.«

Zakaj ne molčiš? Zakaj ne molčiš? Kakor obe kleščici klešč so oprasanja stiskala materine prti. Besno je napadla otroka, da bi si izmislila pretevo, ki bi jo resila.

»Gotovo si kaj storil, grdan!«

»Ne, mama. Saj nimam nič kaj jesti.«

»Lažnivec!«

»Ne maram nazaj, mama.«

»Le kako?« ... Pojdi... On je

gospodar Nikogar ni... Zdaj si že velik, delati moraš.«

Med gonorjenjem je ji lll pot po čelu, kakor bi podirala staro drevo o hosti.

»Ne maram tja, kjer je gospodar. Tja hočem, kamor me vleče... Ili hočem.«

S polno jasnovidnostjo je Indijanka začutila, da se njen sin odpravlja na beg, da je nemogoče terjati od njega vdanost, kakršno je imela ona — njegova mati — ki se ji ne bi odpovedala za nobeno ceno. Teda je slepa, bolj iz obupa kakor iz poguma, ozela bič ter mu zagrozila, sinček pa se je obesil za njene noge ter jih čvrsto objemal. Nasprotujoči si prizori so ženi zmedeno združili skozi spomin ter oživili njene podedovane bojazni vse do telesne besnosti, do dihanja, ki zasleplja in udarja s poživiljajočo krutostjo.

»Hudobnež... Poberi se od tod!«

»Ne, mama, ne.«

Dijanje biča je malčka zajelo, da se je zvalil na tla, objemaje materine noge. »Zakaj ne stee in zbežiš? Zakaj se trdopratno oklepa mojega življenja? Ta vprašanja so vrtala Indijanki v dušo.

»Pojdi, Indijance si in odkupiti se moraš z delom.«

»Joj... joj... joj... Ne, mama.«

Kočo so napolnili kriki. Žena je udrihala in udaret, ki so razbijali dečkove upe, so tesnobno odmevali v njej. Naposled je bilo stih — bičanja dosti, sprostil se je

in zbežal pred to besnostjo, plaže se vse do vrat po tleh, bridkost razočaranja mu je bila v penah in krikih upodobljena na tresočih se ustnicah. Consuelo je natančno čutila, kako se kočja, ki ji je bila vse življenje, podira o kriku preganjane zveri. Sredi popolne samote je šepetala, trepetajoča od jeze:

»Mislim, da je zbežal.«

V blaženem spopadu čustev je planila k vratom. Zunaj je bila noč že odprta slihernemu obupu. Hosta je bučala kakor reka ki prestopa bregove in za vedno odnaša otroka. Morala se je vrniti. Ko se je znašla preg ognjem, se ji je prikazal moreč pritiid bednja pri mrliču in bruhnila je o litanje tožb:

»Joj... malček moj.«

»Nikdar več te ne bom videla.«

»Joj... joj... joj...«

»Malček...«

»Koga bom imela zdaj, da ga bom tepla?«

»Joj... joj... joj...«

»Kaj poreče gospodar?«

»Joj... joj... joj...«

»Malček moj... joj... joj... joj...«

»Star si, da, gospodar. Hudoben z otroki.«

»Bog naj ga torej kaznuje.«

»Bog naj ga tepe... Bog naj ga ubije.«

»Mene, staro Indijanko... zagarano od dela... Naj me krokarji požro... joj... dete... joj...«

Z jokom in očitanjem si je pridobila pomirjenje, da je izžrtana omahnila pred ojanjšcem.

Alfredsen daje avtogram

VREME JE PREKRIZALO RACUNE

Med tekmovalci in organizatorji je bilo že ves teden največ razpravljanja o vsemenu. Potolčile pa so jih napovedi Copoverga Jože in petelina na kranjsko-gorškem zvoniku. Vendar danes se je vtiel tako Copov Jože kot petelin.

V PLANICI SE NIKOLI NI BILO TOLIKO GLEDALCEV

Takoj po polnoči v noči od sobote na nedeljo se je začel prevoz izletnikov. Ozka dolina, po kateri se vije železniška proga, je odmevala od piskov lokomotiv in mežala se je mešala s črno dimom sopihajočih strojev. Tako je šlo do 10. ure popoldne. Vlak za vlakom.

Podobno je bilo na cesti. Avtomobili, avtobusi, kamioni so vozili v go-

1934 PLANICA 1954

KONČANI SO SMUČARSKI POLETI

Finec Laaksonen zmagovalec

NORVEŽAN ALFREDSEN JE SKOČIL 119 m (S PADCEM) - DEŽ JE OVIRAL NASTOPAJOČE IN MOTIL RAZPOLOŽENJE 15.000 GLEDALCEV - KAKIH 20 SKOKOV PREKO 100 m - ROGELJ 16. - FINŽGAR DOSEGEL 103 METRE

Planica, 14. III. Danes je bil drugi dan smučarskih poletov na 120 m skakalnici. Nastopilo je 36 tekmovalcev. Zaradi dežja so le-ti izvedli le en poizkusni skok in en skok v konkurenci. V častni loži smo opazili predsednika Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinka, predsednika Izvršnega sveta Borisa Kraigherja in načelnika generalštaba JLA generalpolkovnika Peka Dapčevića.

se je utrgal val navdušenja. Navdušenje se je spreminilo v ocajcie, ko je Rudi Finžgar pristal na 103 m! Skok za skokom je 15.000 plava množica nadvse burno pozdravljala. Seveda so bili največ priznani delci oni, katerim so na stolpu dvignili dolžino, označeno s troštevilično številko.

Da bo boj med Fincom Laaksonenom in Norvežanom Alfredsenom hud, se je videlo že pri poskusnih skokih. Laaksonen je bil danes prav tako čudovit kot včeraj. V značilnem slogu je dosegel 105 m. Preden je startal Alfredsen, za katerega je bilo danes največ zanimanja, sta Hyvärinen in Steinegger pristala eden na 109 m, drugi na 107 m.

Od Alfredsena, ki je včeraj dosegel najdaljši skok dneva s 110 m, so gledalci pričakovali nov rekord. In res, pri poskusnem letu je dosegel 114 m sfo-

planiškemu rekordu. Žal pa tega ni dosegel in kar je še bolj tragično, najboljši letošnji skakalec v Planici zaradi padca ni mogel zmagati v Planici 1954. Na vrsti je bil Finec Pokka. Če je šel Norvežan prek 115 m, zakaj ne bi šel tudi Finec. Pokka je skočil 116 m. Vendar je tudi padel. Zadnja sta startala Norvežan Tyness in Finec Silvenoinen. Od obeh je precej zaviselo, kako se bodo odrezale njune reprezentance. Tyness je mojstrsko dosegel 96 m. Silvenoinen pa je dosegel še več: v prekrasnem letu je zajadril na 105 m. Dvo-boj Norveška v Finska je bil napet in je pokazal, kaj zmorejso skakalci teh dežel.

OSTALA KONKURENCA

Pomembno vlogo v letošnjih planičkih poletih so imeli Nemci. Najboljši med njimi je bil Bolkart. Dosegel je

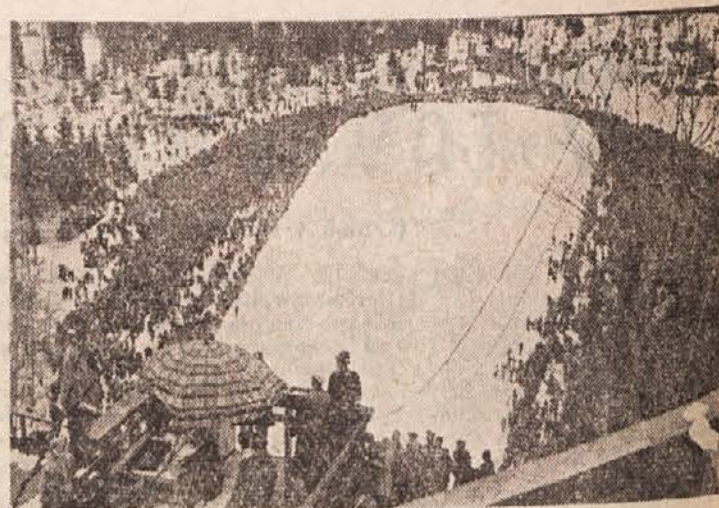
Albin Rogelj, ki je šestnajsti. Langus, Krznarič in Adlesič so pristali okrog 90 m, medtem ko se je Saksida pognal na 95 m.

NAJMLAJŠI ZMAGOVALEC

V Planici 1954 je zmagal Finec Laaksonen. To je eden izmed najmlajših tekmovalcev. Star je komaj 18 let. Po poklicu je gozdni delavec.

Pri skokih nad 100 m je bilo skupaj 8 padcev, od tega je bil huji samo eden. Poškodovan je bil nemški tekmovalce Beier.

M. S.

Pogled na areno med tekmovaljem

REZULTATI

1. Laaksonen (Finska) 327 točk, 2. Alfredsen (Norveška) 318,2, 3. Silvenoinen (Finska) 315, 4. Hyvärinen (Finska) 312,3, 5. Pettersson (Švedska) 309,6, 6. Slattvik (Norveška) 306,1, 7. Bolkart (Nemčija) 305,6, 8. Stalvik (Norveška) 304,7, 9. Däscher (Švica) 295,4, 10. Leodolter (Avstrija) 295. Prvi med Francozi je bil Mon-

nier, ki je z 248 točkami osvojil 2. mesto. Vrstni red naših tekmovalcev: 16. Rogelj (275,6) 17. Finžgar (270,4), 19. Zidar (267,6), 22. Langus (259,2), 23. Saksida (254,5), 25. Adlesič (237,7), 28. Krznarič (235,8).

TRI TEKME XX. KOLA ZVEZNE LIGE

Sila dragoceni točki Odreda

ODRED : BSK 1:0 (0:0)

Table with 4 columns: Team, Goals, Points. Includes teams like Hajduk, Dinamo, Crv. zvezda, Partizan, Vojvodina, Spartak, BSK, Vardar, Sarajevo, Lokomotiva, Proleter, Radnički, Rahnovički, Odred.

veliko višjim rezultatom. Priložnosti za dosego golov je bilo na pretek. V liga je bila tipično prvenstvena. Veliko boljše in zanimivejša je bila v prvem kot v drugem polčasu. Radnički se ni močneje upiral. Domačini so bili v vseh ozirom boljše.

PROLETER : RADNIČKI 0:1 (0:1)

Strelec: Djordjević v 35. minuti (iz enajstmetrovke). Sestak: Fegeli, Feld, Medić, Pintarić, Božićević, Rupnik, Vekić, Brnjevarac, Dvornić, Radnički, Petrović, Čokić, Kačunković, Ljubenović, Pavlović, Djordjević, Petaković, Oganjanić, Jerzović, Petrović II, Oganjanić II. Radnički je bil v prvem polčasu v priložnosti in je iz enajstmetrovke dosegel tudi gol. Ker je njegova obramba tokrat odlično odigrala, Proleter v zvezi vsem naporom ni mogel izenačiti. Proleter se bo pritožil zaradi enajstmetrovke, ki jo je po našem mnenju sodnik Makledro pravilno dosodil.

Lokomotiva : Rahnovički 3:0 (3:0)

Strelec: Geraš v 25., Firm v 41. in Papec v 44. minuti. Lokomotiva: Stučič, Etlinger, Culhovič, Čanjek, Adročec, Pukšec, Ožžak, Geraš, Papec, Firm, Jovanović. Rahnovički: Kostovski, Stojkovič, Todorovski, Bačvarov, Jankovski, Petrovski, Popovski, Damjanov, Vučnovski, Radevski, Dimitrovič II. Lokomotiva bi lahko zmagala z

Včera j

Včera so odigrali samo tri tekme XX. kola zvezne lige. Tri tekme, pa vendarle dve presenečnji: zmagala Radničkoga v Osijeku in Odreda v Beogradu.

Največje presenečenje je nedvomno priredil Odred. Le stežka bi bilo domnevati, da bodo »plavi« v igri proti glavnemu kandidatu za izpad iz zvezne lige izgubili obe točki. Toda slovenski nogometaši so odlično zaigrali, zaslužen zmagali in pokazali, da se bodo na vso moč, do zadnje tekme, borili za obstoj v ligi. Ti dve točki sta zanje sila dragoceni.

Drugo presenečenje je priredil Radnički. Tudi tega nismo pričakovali, zlasti po Proleterjevemu uspehu na tekmi s Partizanom. Moštva s spodnjeje dela lestvice se bore ko levi.

Lokomotiva je prepričljivo premagala Rahnovičkoga in si zboljšala položaj na lestvici. Rahnovički pa si je postlal svoj možnosti, da ostane v ligi.

Po teh treh tekmah je spodnji del lestvice postal še zanimivejši. Vendar vse kaže, da se položaj ne bo razjasnil do zadnjega kola.

Strelec: Brezar v 56. minuti.

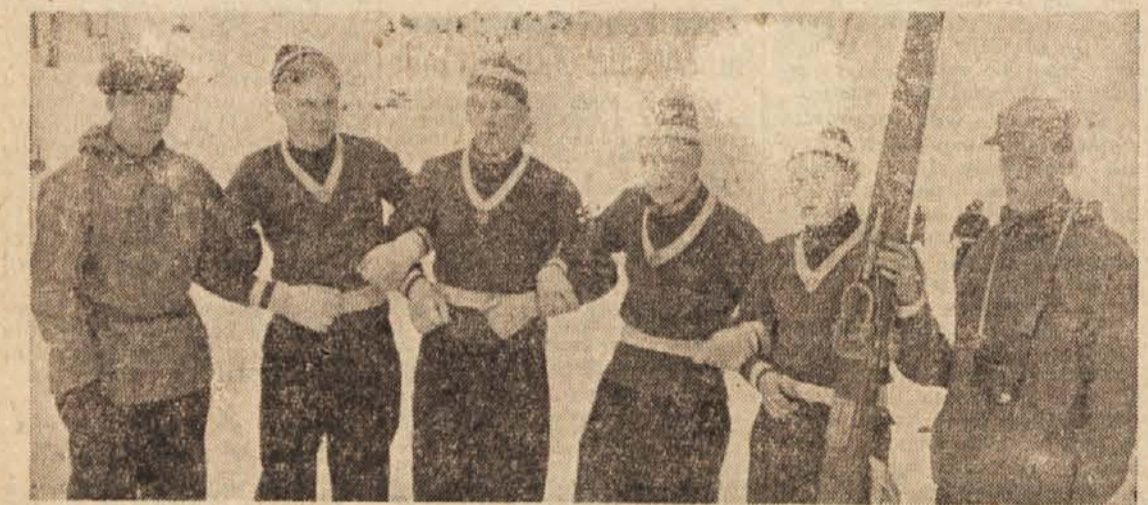
Odred: Benčić, Životić, Piskar, Zumber, Lesjak, Berginc, Brezar, Zdravković, Toplak, Pelcon, Belcer. BSK: Radenković, Jurčković, Odanović, Kranjčič, Vidič, Davidović, Panić, Antić, Marković, Kaloperović, Prinčević.

Vsi so pričakovali zmago beogradskih »plavih« in nihče ni mislil na to, da bo Odred sredi Beograda premagal BSK.

Toda gledalce, ki so prisostvovali tekmah, se zdi rezultat 1:0 za Ljubljance nizek. Današnja zmaga Odreda je presenečenje. Je pa popolnoma zaslužena; bila bi lahko z večjo sprostotjo njegovih napadalcev, zlasti Belcerja, izražena z višjim rezultatom.

Guestje so v prvem polčasu igrali z vnetjem, ki je včeraj pomenil precejšnjo prednost.

Odred je večidel počasi, kljub premoči, igral taktično zelo slabo, ker so njegovi igralci pretirano kombinirali v želji, da bi dosegli gol z ne-

Finsko moštvo s sodnikom Leinom in trenerjem Kuismo

stem redu, polni izletnikov. Le-ti niso prišli samo iz vseh krajev Slovenije. Za poln vlak jih je bilo iz Hrvaške in Srbije. Italijani so se pripeljali v nekaj avtobusih, 30 vozil in motorni vlak so pripeljali goste iz Avstrije.

Ceste proti Ratecam je bila natrpana z vozili. Vrsta je bila dolga več kilometrov. Prav tako razgnezana je bila kolona izletnikov, ki je pridrala k skakalnici.

Kakih 15.000 gledalcev je prisostvovalo današnjim poletom na 120 metrski skakalnici.

ŽE PRI POSKUSIH 100 METRSKI SKOKI Tekmovalci so najprej izvedli poskusni skok. Sneg na skakalnici je bil mokre. To se je pri doskih vsem nastopajočim dokaj poznalo.

Prvi je skočil Norvežan Slattvik. Skočil je 102 m. Za rezultat je nekoliko zmedel gledalce, ki so za hip samo gledali »ptičice«, ki zavija v areni. Potem pa

takie pri poskusih so bili še Nemec Bolkart, Šved Oestman in Finec Pokka.

BOJ MED NORVEŽANI IN FINCI

Posvem drugo razpoloženje je bilo okoli arene in na startu, ko so se začeli skoki v konkurenci. Se vedno je deževalo. Gledalci so bili še bolj nestrpni. Nekaj sto doznikov je samevalo v tej številični množici.

Most je bil že prost. Startna številka 1. Slattvik je pristal na 103,5 m. To je bil šele prvi Norvežan. Ko je kot deseti startal Finec Laaksonen in dosegel 109,5 m, je napetost med gledalci dosegla vrh. Boj med Norvežani in Finci je bil vedno bolj oster. Hyvärinen je pristal na 105 m. Vsi so čakali starta Norvežana Alfredsena. Letel je kot ni letel še nihče ta dva dni na 120 m skakalnici. To je bil najdaljši let. Pristal je nekje pri tabli s številko 120 m. Vsi so mislili, da bo letel. Pa je padel. Alfredsen je bil danes blizu

VCERAJ ZIDAR, DANES FINŽGAR

Minula dva dni je med Jugoslovani »blestela« Jože Zidar. Dosegel je lepe skoke prek 100 m. Danes pa je zamenjal Rudi Finžgar. V vseh dneh poletov je izmed Jugoslovancev najdalje poletel 103 m. Zidar je tokrat skočil 96 m. Med Jugoslovani je bil najboljši

Železničarjev cross

Maribor, 14. marca. Mariborski Železničari v svojem stadionu ob Tržaški cesti priredil medklubski cross. Udeležilo se ga je 69 tekmovalcev. Pri članih je zmagal na 4.000 m dolgi progi Sober (12:25,1). Članice in mladinke so tekmovala na 600 metrov dolgi progi. Pri članicah je zmagala Turk (1:56), pri mladinkah pa Podgoršek (1:47,7). Mladinci so tekmovali v dveh skupinah. Na 2.500 m dolgi progi v C skupini je zmagal Kramarič (7:40,3), na 1500 m v B skupini pa Ferš (4:39).

NAMIZNI TENIS

Kvalifikacijski turnir naših najboljših namiznotenjskih igralcev, ki je bil odgozen zaradi bolezni nekaterih tekmovalcev, bo 18. marca v Zagrebu. Na turnirju bodo sodelovali: Čovičeva, Harmitava, Nikoličeva in Temunovićeva. Tri najboljša na tem turnirju bodo zastopale našo državo na svetovnem prvenstvu v Londonu.

Še nekaj udarcev s cepinom

po trdem snegu — pa sva stala s Tensingom na vrhu Mount Everesta

V znani nemški založbi Ullstein je izšel nemški prevod zanimive knjige o lanskem zmagi angleških alpinistov nad Mount Everestom. Brž ko je knjiga izšla v originalu, so jo začeli prevajati v mnoge tuje jezike, saj je doslej najpomembnejši dokument o največjem uspehu v naporih alpinistov. Knjigo je napisal vodja angleške odprave John Hunt, iz nje povzemanje pripovedovanje Edmunda Hillaryja o njegovem zadnjem in odločilnem boju za zmago nad najvišjo goro sveta.

»Vreme je bilo za plezanje na vrh Mount Everesta naravnost idealno. S Tensingom sva bila toplo oblačena, da nama mraz in veter nista mogla do živga. Ko sva nepretrgovno plezala že dobro uro, sva stala ob vznožju kakih 10 m visoke stene, najhuše ovire na vsej plezalnici tudi. Za to steno sva vedela. Poznala sva jo iz letalskih posnetkov in videla sva jo tudi z daljnogledi. Zavedala sva se, da bo pomenila ali uspeh ali klavrn konec najtinitih naporov. Izurjenim in utrjenim plezalcem bi zadostovala za celo popoldne. Tensing je ostal spodaj, jaz pa sem naskočil zlebl in začel plezati. Kjer sem le mogel, sem se z nogo ali roko za silo oprl. Pomagal sem si z rameni, rokami in koleni. Tako sem se dobesedno z derezanim počasi pomikal kvišku ritenski. Moja najbolj vroča želja je bila, da bi ostala skala trdna. Šlo je počasi. Sledilji sem pripelzal na vrh. Tam sem nekaj časa ležal, da sem si za silo opomogel. Tedaj me je prevzel radosten občutek, da na najtini poti ni več ovire, ki bi naju mogla zadržati pred končnem cilju. Čvrsto sem držal vrh, da je še Tensing pripelzal za menoj.

Na vrhu stene sem pregledal naša aparata za kisik in znova preručnal, koliko ga smeva porabiti. Vse je šlo dobro. Tensing je plezal naprej počasneje, ker je imel za seboj motnje v dihanju. Plezal pa je varno. Ko sem ga vprašal, kako se počuti, se je samo nasmehnil in poka-

zal na steno pod vrhom. S tremi litri kisika na minuto sva plezala tako varno, da sem znižal količino na dva litra.

Počasi sem prodiral med strmimi stenami na desni in prepadi na levi po ozkih snežiških naprej. Stena je zavila na desno; niti stitila ni sva, kje je vrh. Brž ko sem se povzpel na vrh enega grebena, sem zagledal pred seboj nov, še višji greben. Čas je hitel, stene pa ni hotelo biti konec. Na nekoliko manj strmem mestu sem poskušal plezati naprej, ne da bi sprotil s cepinom sekal v led stopnje, pa sem kmalu spoznal, da tako ne bo moj plezanja nadaljeval. Moral sem bolj paziti na nevarnost, ki je v takšnih višinah odločilna in usodna.

Ze sem utnil, kako me prevzema utrujenost. Dve uri nepretrgovno sem sekal stopnje. Tudi Tensing je le počasi plezal za menoj. Nekam apatično sem razmišljal, kako dolgo bova še vzdržala. Najtino prvotno navdušenje se je polagoma spreminjalo v stransko napetost. Tedaj pa sem opazil, da je stena nad mojo glavo konec. Globoko po seboj sem zagledal sedlo in ledenik Rombuk. Pogled sem kvišku in opazil, da držal ozko snežišče k zasneženemu vrhu. Še nekaj udarcev s cepinom po trdem snegu in že sva stala na vrhu.

Prvo, kar sem začutil, je bilo olajšanje. Prijetna zavest, da ne bo več treba s cepinom udarjati po trdem snegu in ledu, da ne bo več

treba premagati nobene stene, da ne bo več ovire, ki bi ubijala najtino upanje na končni uspeh. Ozrl sem se na Tensinga. Vzle naenkrat in masko za kisik, pokril z ledom, kakor je videl njegov naležljivi smehljaj, izraz nepopisnega veselja, ko se je ozrl naovrog. Krepko sva si stisnila roko. Potem me je Tensing objel in trepljal sva se po hrblju, da nama je malone sapa pošla. Bilo je ob 11.39. Po zadnji steni sva plezala dve uri

Hillary pred šotorom pod vrhom Mount Everesta

Južna Koreja finalist

Tokio, 14. marca. Južna Koreja je enajsti finalist svetovnega nogometnega prvenstva. Na včerajšnji povratni tekmi so južni Korejci igrali neodločeno z japonsko reprezentanco 2:2, pretekli teden pa so dosegli visoko zmago 5:1. Ta uspeh sredi Tokia je vsekakor presenečenje.

Zadnje priprave

Titograd, 14. marca. Danes je v Titogradu v okviru priprav na bližnji tekmi v Tel Avivu in Atenah naša državna reprezentanca odigrala drugo trening tekmo z moštvo Budućnosti in zmagala 4:1 (3:1).

DRŽAVNA REPREZENTANCA : BUDUĆNOST 4:1 (3:1)

Titograd, 14. marca. Danes je v Istanbulu turška reprezentanca v drugi kvalifikacijski tekmi svetovnega nogometnega prvenstva premagala Španijo z 1:0. Ker so Španci v Madridu zmagali, bodo morali odigrati še tretjo tekmo na nevtralnem igrišču.

Priprave slovenskih nogometašev

2. ŽELEZNICAR : BRANIK 2:0 (1:0) Maribor, 14. marca. Na stadionu »Železničarjev« ob Tržaški cesti se je odigrala tekma med mladimi reprezentancama. Branik je zmagal 2:0. Obe moštvi sta nastopili v najmočnejših postavah. Železničarji so igrali enostavno in poizvedljivo. Branik pa po potasi na kratke pasove, dokler jim nasprotniki branili niso vzeli zobe. Poleg tega tudi niso streljali.

Poraz košarkarjev Partizana v Lyonu

Lyon, 14. marca. Košarkarsko moštvo »Avellana« je sicer premagalo prvo »Partizana« z rezultatom 68:47. Prvi polčas je bil rezultat 35:27, pri drugem polčasu je bil rezultat 33:20. Tekma močnega moštva. To je bila prva tekma košarkarjev »Partizana« na njegovi tuznijski poti.

ZANIMIVOSTI

NAJDALJSI...

Boksaška težka kategorije Andy Boben in Jack Burckey sta imela dosegla najdaljši dvoboj v zgodovini boksa. Njun dvoboj leta 1893 v New Orleansu je trajal celih 110 rund. Sedem ur in devetnajst minut trajajoča nepretrgana borba pa vendar ni prinesla zmagovalca. Oba boksařja sta se zaradi izčrpanosti prenehala boriti, sodnik pa je razglasil ta dvoboj za neveljavno.

Podoben primer se je pripetil leta 1892, ko je bil dvoboj med Harry Sharptom in Frankom Crosbeyem. Po 77 rundah (5.08 ure) je bil razglašen za neveljavnega. Po nekdanjih pravilih dvoboj, niso bili omejeni z določnim številom rund, pač pa je bil dvoboj končan le v primeru, da je eden izmed boksařjev ostal »na podcu«.

NAJKRAJSI...

Po udarcu gonga v prvi rundi dvoboja med ameriškim boksařem Al Cottrijem in Ralph Waltonom v welter kategoriji, je Cooter svojega nasprotnika podrl na tla. Walton je obležal na tleh 10 sekund tako, da so gledalci, ki so drago plačali vstopnice, videli samo pol sekunde trajajoči dvoboj in en samkrat udarec.

IN NAJDRAŽJI DVOBOJ

Dvoboju med najprijetnejšim boksařem in prvakom sveta v težki kategoriji Jackom Dempseyem in Jan Tunneyem leta 1927 v Chicagu je prisostvovalo 104.943 gledalcev. Ob tej priložnosti so zabeležili največji izkupiček v zgodovini boksa, in sicer 2.658.689 dolarjev. Zmagovalec Tunney je prejel 990.445 dolarjev, prvak Dempsey pa je bil moral zadovoljiti s 425.000 dolarji.

BOKS

Jedinstvo : Branik 9:9

Maribor, 14. marca. V dvoranu kina »Udarnik« sta se pred 500 gledalci pomerila člana slovensko-hrvaške boksařske lige »Branike« in »Jedinstvo« iz Zagreba v prijateljskem dvoboju. Največji uspeh sta ugnajali s svojim bliskovitim napadom in hitrimi udarci.

Rezultati posameznih dvobojev: Mahala Divić:Drobne 1:1, peresna: Kolesar:Štefelj 0:2, lahka: Cesarec:Galo t. k. e. o. 1:0, polwelter: Maržak : Macur t. k. e. o.

DNEVNE NOVICE

Kemijski koledar za leto 1954 je izšel. Dobite ga v vseh knjigarnah po ceni 200 din.

Za ples si boš skupaj napravila znamenito masko **TEINT BELL**. — Zela boš svež in mladosten obraz.

Anže: »Danes sem kupil razen pol kile mesa, še eno kilo kosti za juho. Ti je prav, ženka?«

Tučič: »Kakor veš, kaj prida jiha ne bo, če ne porabim vsega mesa, ceneje pa tudi ne bo!«

Jožek: »Mamica, kuhane kosti bom prodal, pa bo juha cenejša!« (Kosti kupujejo vse zbiralnice odpadkov po 8 din za kilogram!)

GLEDALISKA

DRAMA
Ponedeljek, 15. marca ob 20: Hecht-Mac Arthur »Prva stran«. Abonma red T, dramski.
Torek, 16. marca ob 20: Tirso de Molina »Don Gil v zelenih hlačah«. Abonma K.
Sreda, 17. marca ob 20: Tirso de Molina »Don Gil v zelenih hlačah«. Abonma F.
Četrtek, 18. marca ob 20: Hecht-Mac Arthur »Prva stran«. Abonma C.

OPERA
Ponedeljek, 15. marca: Zaprto.
Torek, 16. marca: Zaprto.
Sreda, 17. marca ob 19.30: Baletni večer. Zaključena predstava za J.L.A.
Četrtek, 18. marca ob 19.30: Baletni večer. Zaključ. predstava za ZSJ.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE

Levstikov (Sentjakovski) trg
Petek, 19. marca ob 17: Kuret »Obuti maček«.
Sobota, 20. marca ob 17: Kuret »Obuti maček«. — Ob 20.30 Pocci »Čarobno gosli«. Za odrasle.

ROČNE LUTKE
Resljeva cesta 28
Ponedeljek, 15. marca ob 11: Gostovanje v Mirlu. — Ob 14: Gostovanje v Sentrupertu. — Ob 16: Gostovanje v Mokronogu.
Torek, 16. marca ob 15: Gostovanje v Sentrupertu.
Sreda, 17. marca ob 10: Gostovanje v Kostanjevici. — Ob 15: Gostovanje v Cerkljah ob Krki.
Prodaja vstopnic od petka dalje od 11 do 12.30 pri blagajni Mestnega gledališča v Gledališki pisaži ali telefon 23-620 do 10. ure. Blagajna v gledališču je odprta pol ure pred predstavo.

PREDAVANJA

Drugo predavanje ciklusa »Kratek zgodovine umetnostnega ustvarjanja v naši stolnici: »Srednji vek«. Predavatelj: univ. prof. Franc Petre, prof. Ljubljana Univ., izk. akad. razreda za glasbo Vilko Umkar. Za prvo skupino bo predavanje v ponedeljek, 15. marca 1954 in za II. skupino v četrtek, 18. marca 1954 ob 20 v dvorani Narodne zbornice v Beethovnovi ul. — V torek, dne 16. marca 1954 ob 20 bo na 1. dr. gimnaziji v Vegovi ul. predaval inšpektor Vladimir Cvetko: »Vzgoja otroka k delavnosti«. Navedeno predavanje je drugo iz ciklusa vzgojstva otrok v različnih razvojnih stadijih.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaža

Torek, 16. marca ob 20: Mary Chase »Harvey«. Zaključena predstava za TSS I.
Sreda, 17. marca ob 20: Irwin Shaw »Pokopljite mrtve«. Abonma red Sreda.
Četrtek, 18. marca ob 20: Irwin Shaw »Pokopljite mrtve«. Abonma red Četrtek.

SENTJAKOVSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom
Ponedeljek, 15. marca ob 20: Nestroy-Likar »Ah ta ljubezen šmentana«. Veseloga z godbo, petjem in plesom. Znižane cene od 50 din navzdol.
Ker je bila tudi zadnja predstava »Ah ta ljubezen šmentana« razprodana, bodo v ponedeljek ob 20. spet ponovili to zabavno veselogra. Za obiskovalce, ki pri zadnji predstavi niso dobili vstopnic, bodo te rezervirane do ponedeljka do 12. ure. Cene so znižane od 50 din navzdol. Prodaja vstopnic v Mestnem domu od 10. do 12. in 15. do 17. ure. Rezerviranje tel. št. 20-923.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna v ponedeljek, dne 15. marca: lekarna »Studenti«, Gorkova 18.

RADIO

5.30-7.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 7.30-7.50 Zabavni zvoki — 7.50-8.00 Obvestila in objave — 8.00 do 8.15 Filmske melodije — 8.15-8.20 Za naše gospodinjice — 8.20-8.30 Slovenske ponarodele, pesni poje Mariborski komorni zbor Rajka Sikšoka

KINO

PARTIZAN: Italij. film »Trubadur«. UDARNIK: Francoski film »Zlata belada«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Ponedeljek, 15. marca: Zaprto.

UMETNOSTNA GALERIJA
Maribor, Strossmayerjeva 6
Razstava fotografij in barvnih reprodukcij francoske likovne umetnosti. Razstava obsega v glavnem francosko arhitekturo od rimskih časov do danes in nekaj barvnih reprodukcij francoskega slikarstva od impresionizma do novejših časov. Razstava je odprta dnevno od 9. do 16. ure. — Ustanove, kolektivi, organizacije, organizirajte skupinske obiske. — Razstavno vodstvo zagotovo. Prijave za obiske poslati po telefonu na št. 25-45.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE
Torek, 16. marca ob 20: H. Tlemeyer: »Mladost pred sodiščem«. Abonma red Torek in izven.

Vijudno prostimo abonente, ki še niso vplačili drugega obroka za abonma, da to store najkasneje do 15. marca 1954.

DRORNI OGLASI

ZDRAVSTVENI DOM STORE razpisuje mesto zdravnika splošne prakse. Pogoji za sprejem: odsluženi vojaški rok, dovršen predpisani staž, nastaniti se mora v Storah. Zaželeno je nekaj vrtnih strojev, ambulanto-polikliničnem delu. Plača po uredbi. — Prošnje je vložiti na upravni odbor Zdravstvenega doma v Storah.

TRINOLČJAKE čistokrvne (2 samci, 2 samice) kupimo. Javite pod št. 1190

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film
Divji sever

V glavnih vlogah: Cyd Charisse in Stewart Granger
TEDNIK

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.
Predprodaja vstopnic od 12.30 dalje — neprekinjeno

KINO »SLOGA«: amer. film »Glej tleka«. Tednik. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. — Ob 10. uri je matineja amer. filma »Divji sever«. — Predprodaja vstopnic od 9. do 11. ter od 14. dalje.

KINO »KOMUNA«: amer. film »Ste-klena menažija«. Brez tednika. Predstave ob 16., 18. in 20. — Predprodaja vstopnic od 9. do 11. in od 15. dalje.

KINO »SOČA«: švedski film »Plesala je eno samo poletje«. Tednik. — Predstavi ob 17. in 19. — Predprodaja vstopnic od 10. do 11. in od 16. dalje.

KINO »TRIGLAV«: amer. film »Ob veliki ločnici«. Tednik: V kanjonu Tare. Predstavi ob 18. in 20. Prodaja vstopnic od 17. dalje. Danes zadnjokrat.

KINO »SISKA«: amer. film »Sled v luk«. Predfilm. Predstave ob 16., 18. in 20. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Ljubimca Novega Orleansa«. Predstavi ob 18. in 20. — »PLAVZ«: ameriški film »Trinajsto pismo«. Predstava ob 18. uri.

INDUSTRIJA PLATNIH IZDELKOV JARŠE
išče za takojšen nastop in stalno namestitve
vodovodnega in parnega inštalaterja s prakso
in
mojstra tiskarne — tekstilnega tehnika
(tiskanje tkanin) oplemenilske smeri.

Za samce stanovanje zagotovljeno. — Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe poslati na sekretariat Industrije platnenih izdelkov Jarše, p. Domžale.

KONCERTI

Nocoj ob 21.15 koncertira v Filharmonijski dvorani Jelka Suhadolnik-Cankarjeva. Njen klavirski večer obsega dela Bacha, Beethovna, Brahmsa, Liszta, Ravela in Matičiča. Nekaj vstopnic je še na razpolago.

Beogradska pianistka Olga Jovanović koncertira v četrtek, 18. marca v Filharmoniji. Koncertantka je Jani prejela 3. nagrado na velikem mednarodnem glasbenem tekmovanju v Zenevi. Spored njenega koncerta obsega v prvem delu Beethovno »Waldsteinovo« sonato, Chopinovo »No. 10« ter Lisztovi »Leggero« in »Campanello«. Vstopnice v Koncertni poslovalnici.

Na koncertu komorne in solistične sodome avstrijske glasbe 17. marca v Filharmoniji bo izvajala sopranistka Hilda Rhylink z Dunaja Josepha Marxa »Deset pesmi«. Pri klavirju svtor. Vstopnice v Koncertni poslovalnici.

Prodaja strojev

Na ustni javni dražbi dne 25. marca 1954 bomo prodali naslednje stroje, postavljene izven obrata:

Parni kotel, boilerje in rezervarje, elektromotorje za isto-smerni tok, zračne kompresorje, stroj za mešanje cementa, stružnice, rezkalne stroje, stružnico za obdelavo spojnic, namizne vrtnalne stroje, stebričaste vrtnalne stroje, radialne vrtnalne stroje, brusilne stroje za brušenje orodja, hidravlične črpalke, brusilni stroj za zunanje in notranje brušenje, lesne stružnice, vertikalne stružnice, horizontalne stružnice, škarje in luknjače, dvojne škarje, pnevmatična kladiva, parno kladivo, plinske peči, električne peči, ventilatorje, mostovna dvigala, konzolna dvigala, stebričasta dvigala (Demag), ročna dvigala, dvigala — Demag, centrifugalne stroje za pranje perila, hidravlične stiskalnice, kovinske žage, oljne in suhe transformatorje, skobelnice za les, krožne žage za les, tračne žage za les, agregate za električno varjenje 110 V, preusmerilne in trifazne elektro-motorje.

Istega dne bomo prodajali odvečne zaloge materiala:

- PANOGA 117: vijke za les in kovino, kolena, armature za vodo, paro in plin, zakovice itd.
- PANOGA 119: avtomatske sklopke, inštalacijski material, izolacijski material, dinamo žico in izolirano žico, kable, merilne instrumente, merilne transformatorje, signalne naprave itd.
- PANOGA 120: barve in lake.

Prav tako material iz ostalih panog.

VSA POJASNILA DOBE ZINTERESIRANE STRANKE PO TELEFONU 203 — PULA

LADJEDELNICA »ULJANK« — PULA

RADIO

Dnevni spored za ponedeljek, 15. marca

5.30-7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci (preostri glasbeni spored) — 5.35 do 5.40 Poročila in vremenska napoved — 5.45-5.55 Jutranja telovadba — 6.00-6.10 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda — 6.30 Radijski koledar in predelilna — 7.00-7.10 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 7.30-7.45 Za gospodinjice — 12.00 Lahnka — 12.20 Nekaj za lovcе — 12.30 Opoldanjski orkestralni spored — 13.00 Novejša časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.45 Spored slovenskih umetnih in narodnih pesmi v izvedbi zborov in solistov — 14.40 Kaj bo danes na sporedu? — 14.50 Igra trijo Dorko Skoberne — 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo — a) Milica Kitek: Colni na Ljubljani, b) Iz ABC za vsak dan — 16.00 V svetu opernih melodij — 17.00 Napoved časa in poročila — 17.15 Prijateljske popevke — sodelujejo: Suzy Mijana Dančuo in Zlata Gašperšič — 17.45 Zunanepolitični feljton — 18.00 Lape melodije — 18.30 Zdravstveni namizni zbor pod vodstvom Rajka Sikšoka na glasbo, vmes reklame — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Radijska univerza — Dr. Iva Segula: koncert študent — 20.15 Simfonični orkester Radia Ljubljana (s kometarjem in glasbeno kroniko) — J. S. Bach: Koncert za 4 klavirje in 4 bobni — 20.45 Simfonični orkester — Franz Schubert: Simfonia št. 4 v c-molu »Varietna« — Peter Iljič Čajkovski: duna op. 55 — Danilo Svara: 3. simfonia — 22.00 Napoved časa, poročila in predelilna sporeda za naslednji dan — 22.15-23.00 v plesnem ritmu — izvajajo: orkester Radia Ljubljana — Remner, kvintet Markičević iz Beograda in solisti — 23.00-24.00 na valu št. 1 m: Oddaja Radia Jugoslavija za hitno (prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER

Ponedeljek, 15. marca

11.00 Popularne orkestralne skladbe — 11.30 Našim ženam — 14.30 Obisk in otroški zborov Primorske — 17.30 Melodije iz znanih oper — 17.45 Narodne pesmi iz Bosne — 18.15 Pisan ponedeljkov glasbeni mozaič.

TRIE

tovariši

Prejšnji večer je bil objavljen naš oglas. Danes smo torej lahko računali s strankami — če bo sploh kdo prišel. Avto je bilo treba pripraviti. Najprej sva obrisala lak s polituro. Tako se je lepo lesketal, da bi bil videti, ko da je veljal sto mark več. Potem sva nalila v motor najgostejšega olja, kar ga je bilo moč dobiti. Bati niso več bili prvovrstni in so nekoliko ropotali. Z gostim oljem se je to nekoliko izravnalo in motor je tekel čudovito mirno. Tudi koleseje in diferencial sva namazala z gostim oljem, da bi vse mirno teklo.

Potem sva se odpeljala. V bližini je bil kos zelo slabe ceste. Prevozila sva ga s hitrostjo petdeset kilometrov. Karoserija je ropotala. Izpustila sva iz zračnic četrtno zraka in poskusila še enkrat. Bilo je že bolje. Izpustila sva ga še četrtno. Zdjaj ni nič več ropotalo.

Odpeljala sva se nazaj, namazala škripajoči poklopec motorja, potnila vmes kosček gumija, napolnila hladilnik z vročo vodo, da bi motor takoj dobro prijel, in pobrizgala avto spodaj še s

petrolejem, da bi se tudi spodaj lesketal. Potem je Gottfried Lenz dvignil roke proti nebu. »Zdaj pa pridi, blagoslovljeni kupec! Pridi, ljubi petičnik z nabito denarnico! Hrepenimo po tebi ko ženin po nevesti!«

Nevesta pa se je pustila čakati. Zato sva pekovega parnega konja potisnila čez jamo in začela odvijati njegovo prednjo os. Nekaj sekund sva mirno delala, ne da bi mnogo govorila. Potem sem zasilil Juppa, kako pri bencinski črpalci žvižga pesem: »Cuj, kaj se razlega od zunaj...«

Zlezel sem iz jame in pogledal skoz okno. Okrog Cadillacca se je smukal zavaljen možic. Videti je bil meščanski in soliden. »Poglej, Gottfried, sem zašepetal, »kaj pa, če je tole nevesta?«

»Seveda je,« je menil Lenz po prvem pogledu. »Kar poglej njegov obraz. Ta je nezaupljiv, še preden je s kom govoril. Le urno, da nama ne uide! Jaz ostanem tu za rezervo Pridem za teboj, če ne boš ničesar opravil. Misli na moje prijeme.«

»Velja.« Odšel sem iz lope.

Možic mi je gledal naproti z razumnimi, črnimi očmi. Predstavil sem se. »Hohkamp.«

»Blumenthal.«

To je bila Gottfriedova prva zvižgača: predstaviti se. Trdil je, da nastane takoj toplejše vzdušje, če se človeku predstaviš. Njegova druga zvižgača je bila v tem, da je začel pogovor zelo rezervirano in poslušal kupca, potem pa udaril, kjer je bilo treba.

»Prihajate v zadevi Cadillacca, gospod Blumenthal?« sem vprašal.

Blumenthal je prikimal.

»Tame na oni strani stoji,« sem rekel in pokazal tja.

»To vidim,« je odgovoril Blumenthal.

Ošnil sem ga s kratkim pogledom. Pozor! sem pomislil, potuhnjenec!

Odšla sva čez dvorišče. Odprl sem vratca avtomobila in pognal motor. Potem sem molčal, da bi si ga Blumenthal utegnil ogledati. Gotovo bo kaj pokritiziral; tedaj bi se pa oglasil.

Toda Blumenthal si avtomobila ni ogledal. Tudi kritiziral ga ni. Tudi on je molčal in stal ko lipov bog. Ni mi kazalo drugače, hočeš nočeš sem moral z besedo na dan.

Počasi in sistematično sem jej opisoval Cadillacca ko mati svojega otroka; pri tem sem skušal spraviti iz možica, če kaj razume. Če je bil strokovnjak, sem moral hvaliti bolj motor in šasijo, če pa ni ničesar razumel, bi ga moral opozarjati bolj na razkošje in drobnjarije.

Toda tudi zdaj ni prišel z barvo na dan. Pustil me je govoriti, dokler se nisem zdel sam sebi ko balon v zraku.

»Čemu pa potrebujete avto? Za mesto ali za potovanje?« sem vprašal naposled, da bi morda tu našel karkoli, česar bi se lahko oprijel.

»Za vse mogoče,« je odgovoril Blumenthal.

»Aha! In mislite sami šofirati ali imate šoferja?«

Kakor nanese.«

Kakor nanese. Možic je odgovarjal ko papiga. Menda je bil član reda molčeče bratovščine.

Beograd, Jevrejska ulico 32

Brzovjavke: Tehrad Beograd — Telefon: 20-203. 26-491 23-398 23-664 27-339 23-836

V ZALOGI IMAMO:

- razno paličasto železo črne, bakrena, medeninaste in aluminijaste pločevine, črne čevl, keramične in titolezne cevi za vodovod razne vrste žice hladno valjane trakove kakor tudi vse vrste elektrod;
- orodno jeklo, konstrukcijsko in specialno v veliki izbiri in gradbeništvo;
- veliko izbiro kolen za vodovod, ves potrebni material za parno ogrevanje in napeljava;
- rezilno in sekalno orodje vse vrste pil in žag, orodje za industrijo, stroje za obdelavo kovin in lesa; veliko izbiro vijaknega blaga in žebeljev, gradbeno in mizarско okovje, vse vrste plošč za stedinike, razne vrste krogličnih in valjčnih ležajev;
- vse jakosti elektromotorjev transformatorjev merilne instrumente, visokonapetostni inštalacijski material, centrifugalne črpalke z elektromotorjem električne boilerje od 10 do 90 litrov in ves ostali elektromaterial v popolni izbiri;
- Kmetovalce obveščamo, da smo za letošnje sezono nabavili vse potrebno orodje in pribor.
- »BEOGRAD« — TEHNIČNA POSLOVALNICA je uvožno podjetje in uvaža vse vrste strojev, strojne dele, orodje in elektromaterial
- Obiščite našo prodajalno v Beogradu, Knez Mihailova 35 telefon 24-502 kjer boste postreženi z orodjem in stroji domače in tuje proizvodnje
- V prodajalni lahko sklenete kupitje za dobavo blaga iz skladišča
- MATERIAL PRODAJAMO PO NAJNIZJIH TRŽNIH CENAH. BLAGO PA DOBAVLJAMO FRANKO NATOVORJENO V VAGON.

LIVNICA GRADSKOG SAOBRAČAJNOG PREDUZEĆA • BEOGRAD — ZMAJ JOVINA 41

TELEFON 29-978

kupi vsako količino stare strojne litine

Plačilo po sporazumu

Problemi obrtništva v Mariboru

Za obrtno dejavnost bi bilo treba izdati posebne predpise, ker se le-ta popolnoma razlikuje od organizacije dela v industrijskih obratih

Na eni izmed zadnjih sej je Svet za gospodarstvo pri Mestnem ljudskem odboru v Mariboru obravnaval probleme obrtništva v našem mestu. Ugotovili so, da ni pravilno, da predpisi, ki veljajo za industrijska podjetja, veljajo tudi za obrtne obrate. Način organizacije dela v obrtnem obratu, pa tudi način poslovanja, je namreč popolnoma različen od onega v industrijskem podjetju. Nujno potrebno bi bilo za obrtno dejavnost izdati posebne uredbe oz. predpise.

Obrtna dejavnost je zelo važna dopolnilna dejavnost industriji. Zaradi tega bo nujno potrebno v bodoče posvečati več pozornosti ustanavljanju novih socialističnih obrtnih obratov. Lani v Mariboru glede tega ni bilo storjenega skoraj nič. Mestni ljudski odbor bi moral v svojem proračunu ali pa v skladu za gospodarske investicije predvideti potrebna denarna sredstva za ustanavljanje novih obrtnih obratov.

23. marec — praznik Zgornje Poljskave

V Zgornji Poljskavi so se pred kratkim sestali predstavniki vseh vaških organizacij, da bi se pogovorili o prvem proslavljanju občinskega praznika, ki bo 23. marca. Na predvečer bodo po bližnjih hribovih zagoreli kresovi. Medtem bo po vasi baklada, v krajevnih dvorani pa akademija. Naslednji dan, na občinski praznik, bo dopoldne slavnostna občinska seja, nato pa komemoracija v Gaju, kjer so Nemci pred devetimi leti ustrelili 50 talcev. Po tem bodo pogostili partizanske vdove, vojne sirote in druge goste. Popoldne bodo imeli krajši koncert.

obratov. Znano je, da imamo nekatere obrtne dejavnosti, ki pešajo, in pa nekatere obrtne dejavnosti, kjer je premalo konkurence. To so razne specialne obrti, obrti kovinske stroke itd.

Zelo važno vprašanje pri obstoječih obrtnih obratih je tudi obnova osnovnih sredstev. Prejšnja leta so dobršen del amortizacijskega sklada odvajali v centralne fondе in zaradi tega obrtni obrati svojih osnovnih sredstev niso mogli obnavljati, pa tudi ne v redu vzdrževati. Delovno orodje je osnovno sredstvo le takrat, če njegova vrednost presega 10.000 din. Obrtni obrati pa bi morali nabavljati garniture raznih ključev in drugih orodij ter podobno, pri katerih pa vsak posamezni komad v garnituri ni vreden 10.000 din. Ker pa je treba garnituro plačati z enim računom, znaša nabavna vrednost včasih tudi več kot 150.000 din. Zaradi tega obrtni obrati ne morejo tega orodja nabavljati iz obratnih sredstev. To vprašanje bi bilo treba urediti s primernimi zakonitimi predpisi.

Vse obrtne obrate naj bi obremenili z enotnim davkom, komuna pa naj bi potem davek morebiti delila na razne organe. Tudi za obračunske plače naj bi v obrtništvo izdelali več plačilnih grup, predvsem pa naj bi za obrtne obrate raznih strok veljali različni kriteriji.

Obrtnike naj bi obdavčili že v začetku leta pavšalno, in sicer vse obrtnike, razen tiste, ki morajo voditi knjigovodstvo. Manjše obrtnike naj bi mleje obdavčili, močnejše pa krepkeje. Zeleti bi bilo, da bi obrtnike, stare nad 55 let, ki ne zaposlujejo tuje delovne sile, sploh ne obdavčili. To pa najbrž ne bo mogoče, ker velja za vso državo

enotna temeljna dohodnina in sicer 6%. Pereče je pri obrtnikih tudi vprašanje socialnega zavarovanja, kar naj bi čimprej uredili.

V kolikor bo navedene probleme mogoče rešiti v okviru Mestnega ljudskega odbora, bo Svet za gospodarstvo predlagal primerno ukrepe.

Le potegnite voliči, da bo brazda globoka in široka

Lepi uspehi otroške bolnišnice v Celju

Umrljivost otrok se je zmanjšala od 13 % v letu 1947 n a 3,45 % v letu 1952 — Lani 21.500 različnih pregledov in operacij — 1470 transfuzij krvi — Oskrbovalnina na dan 1050 dinarjev, to pa zaradi visokih rezijskih stroškov

Na Golovcu, nedaleč izven Celja, so leta 1946 preuredili vilo bivšega industrialca v otroško bolnišnico s 50 posteljami. Tako je dobilo Celje samostojno zdravstveno ustanovo, v kateri se je od začetka zdravilo letno do 500 bolnih otrok. Čeprav bolnišnica še zmeraj razpolaga samo s 6 bolniškimi sobami, v katerih je tudi do 10 postelj in z dvema delovnima prostoroma, je uspelo zdravniškemu kolektivu, posebej pa požrtvovalnemu primariju dr. Stegnerju, marsikaj izboljšati.

Lani se je v bolnišnici zdravilo že blizu 1000 otrok. Nad 350 bolnih otrok pa niso mogli sprejeti na zdravljenje zaradi pomanjkanja prostora. Res je, da so zmanjšali čas zdravljenja, vendar ni zaradi tega utrpelo zdravljenje nobene škode. Nasprotno. V prvem in drugem letu delovanja je znašala v bolnišnici letna umrljivost otrok 13 odstotkov, medtem ko se je odstotek umrljivosti v letu 1952 zmanjšal na 3,45 %.

16. marec — praznik Mirne peči

Iz slavni dni svoje preteklosti so si v Mirni peči izbral za občinski praznik 16. marec, ki ga bodo v torek slovesno praznovali. V ponedeljek zvečer bo v dvorani združnega doma akademija, na kateri bodo tečajniki zimske kmetijske šole igrali Borove Raztrgance; med drugim bo zapel tudi ženski pevski zbor. V torek nameravajo Mirnopečani in prebivalci Karteljevega prirediteljskega zbora izlet na Hmeljnik. Na občinski praznik so povabili dolenske ljudske poslance in stare borce.

S SEJE KMETIJSKE ZADRUGE V MORAVČAH PRI DOMŽALAH

Ni jim žal truda za napredek

Moravški zadrudniki so napolnili dvoranico v šoli, da bi se pogovorili o delu. Poročilo pravzaprav ni bilo kdo ve kako zanimivo, seveda ne po krivdi poročevalcev. Saj v glavnem vsa poročila ugotavljajo povsod enako, da je bilo to in to narejeno, da so izdali toliko in toliko za razne potrebe in seveda, nikjer ne pozabijo na dobiček, če so ga imeli. V moravški zadrugi ga je bilo približno 2 in pol milijona, kj ga bodo s pridom uporabili za razne izboljšave.

Bolj kot poročilo je bil zanimiv nadaljnji razgovor, čeprav se je pričel pri trgovini, pri cejnem »Potrošniku« in pri dražji združni trgovini. Potlej so pa pogovor srečno privedli tja, kamor je bilo treba, k delu, k temu, kaj je treba storiti, da ga bodo izboljšali, da bi bilo čimbolj uspešno. Kmalu so vsi priznali, da je treba še marsikaj storiti prej, če hočejo zboljšati živinorejo. Zboljšati je treba predvsem travnike, za le-te pa je treba imeti gnoj. Če pa gremo še malo nazaj, ugotovimo, da so za to potrebne gnojne jame. Zato so pri-

sotni, seveda po daljšem premišljanju in računanju, pristali na to, da bodo zaprosili za dolgoročni kredit, s katerim bodo uredili gnojne jame, sezidali nekaj silosov in raznih drugih, za umno kmetijstvo potrebnih naprav. Da so se Moravčani pričeli tako zanimati za moderno živinorejo, jih je vzpodbudila lanska živinorejska razstava v Grosupljem.

Malo delj so se mudili tudi ob sadjarstvu. Sadjarji samo obžalujejo, da niso prej, vsaj nekaj let prej, pričeli opravljati naloge, ki so sedaj že res nujne, sicer ne bo dolgo, ko bodo ob vse sadno drevje. Vendar so le pomisljali precej dolgo o tem, ali naj izglasujejo prošnjo za investicije, najprej za triletno, ki bi z njimi pričeli urejati moderen plantažni nasad. Le-ta bi po desetih letih že dajal polni pridelek. Do tedaj že dajal polni pridelek. Do tedaj bi pa seveda bili z njim samo stroški in samo delo. Toda ne toliko truda, bolj so se Moravčani zbal, da bi bili vsi stroški, ves znoj zama. Priznali so pa vsi, da bi bil tak sadovnjak neprecenljive vrednosti. Odločili so se, da bodo zaprosili za kredit, strokovnjakom pa bodo naročili, da analizirajo zemljo in kako vrste sadja bi pri njih najbolj uspevale.

Govorili so še o tem in onem, večinoma o stvarih, ki naj bi pospeševale razvoj njihovega gospodarstva. Morda so sprva malo z nezaupanjem poslušali razne predloge, jih nato tehtali in ocenjevali in se končno skorajda za vsakega odločili, če so le uspešili, da bi bil koristen za razvoj njihovega kraja.

Uspela prediera v ptujskem gledališču

V torek 9. marca je bila v Obrajnem gledališču v Ptujih nova, letos že šesta prediera. Uprizorili so veseloigro francoskega dramatika Mauricea Hennequina, ki jo je dramaturško predelal Emil Frelih. Predstava je presenetila po živahni igri, domišljivi in moderni kostumi in selni režiji, z modernimi kostumi in modernistično scenografijo. Kot gost je delo režiral Emil Frelih, nastopili so delo režiral Emil Frelih, nastopili so najboljši igralci Obrajnega gledališča: Berta Ukmarjeva, Danijel Suman, France Vičar, Franjo Gumžar, Boris Kočvar, Erika Stehlikova, Božja Jesenkova in Lojze Matjašič.

Pri urejanju notranjega muzejskega parka v Ptujih so v steni dominikanskega samostana našli sliko del parka v gotičnem oknu in v vhodom v arhiv

Koncert Svobode v Ptujih

Pester program v dobri izvedbi so nam pripravili člani sekcije DPD v Svobode — Jožeta Lačka »Goda za pihalne« s samostojnim celovečernim koncertom. Ptujška godba kaže velik voljo za napredkom ali razen poškodb stalnih nastopov na akortovskih stalnih nastopov na akademijah, proslavah in demonstracijah pripravila še dobro koncertno. Koncert so tudi ponovili.

Rezervni oficirji v Lendavi so imeli več predavanj in praktičnih vaj, le udeležba je bila bolj slabša. Letos bodo poglobili sodelovanje s centri predvojske vzgoje. K predavanjem pa bodo skušali pritegniti širšo javnost, zlasti pa tiste, ki so podoficirji, ali so pa odslužili vojaški rok.

Iz Novega mesta

V sredo in četrtek je gledališka družina KD Dušan Jerab v polni dvorani Doma ljudske prosvete igrala Finžgarjevo ljudsko igro Naša kri. Izmed igralcev sta najbolj ugajala župan — Miro Saje, kateremu se je ob tej priliki za 30-letno uspešno udeleženje na odru zahvalilo društvo z lepim knjižnim darilom, ter francoski poročnik — Tone Gortner. Tudi ostale vloge je režiser Polde Cigler razdelil dobrih igralcem, med katerimi smo tokrat opazili mnogo mladih moči, ki jih gledališče uvaja v taljino umetnost.

Obračun dosežanj dela bo poročalo novomeško Turistično društvo v torek 16. marca ob 19. uri zvečer v poselni sobi gostilne Vrhovnik. Vse, ki se zanimajo za delo in načrte društva ter nadaljnje olepšavanje mesta, vabi odbor k udeležbi!

Novo obleke za obveznike predvojske vzgoje v Celju

Da bi obvezniki predvojske vzgoje čim bolj opravili praktični pouk na terenu, lodo v ta namen dobili nove obleke-uniforme Obleke bodo kupila podjetja, kjer so obvezniki zaposleni. Gradbeno podjetje »Betonec« je že naročilo za svoje obveznike 230 oblek, prav tako celjska Cinkarna, Tovarna emaljirane posode in drugi. Tovarna tehnično in štorska železarna pa kakor vse kaže, ne bosta zmogli kupiti oblek za svoje obveznike! F.

U Prekmurju se je pojavila svinjska ohromelost

Z okuženih in ogroženih področij je prepovedan vsak prevoz svinj

Letos se je pojavila svinjska ohromelost v občini Rogatec ob avstrijski meji. Bolezen je močno nalezljiva, prenašajo jo lahko celo ptiči, če pridejo do okužene mrhovine. Odkod je bila bolezen prinesena, niso mogli ugotoviti, kajti nikjer v bližini je ni niti v sosednji Avstriji. Oblast je takoj podzela vse ukrepe, da bi bolezen zatrla. Za zatiranje svinjske ohromelosti je bilo nakazanih 2.000.000 din, določena pa so bila tudi zaporna področja, ki obsegajo občino Rogatec, pozneje pa še del občine Kuzma in Cankova. Izvoz živih svinj pa je prepovedan iz vsega Prekmurja.

Okuženih in sumljivih krajev cepijo vse svinje zoper ohromelost in sicer brezplačno. Pitane svinje pa odkupujejo le ob nadzorstvu žandarjev, ki izločijo vse sumljive svinje. Če se bodo kmetovalci in odkupovalci ravnali po predpisih, bodo svinjsko ohromelost hitro zatrli.

Ob petletnici DPD Slava Klavora

Te dni je minilo pet let, odkar so zastopniki vsela tovarna malskega bazena in člani drugih tekstilnih podjetij v Mariboru ustanovili kulturno-prosvetno društvo »Slava Klavora«. Kmalu pa so okrog prvih štirih sekcij, pevskega zbora, vokalnega kvinteta, orkestra in dramske skupine nastajale nove sekcije, ki so se številno in kvalitativno izpopolnjevale. Moški pevski zbor je na turneji po Bosni obiskal večje demavsko centro ter povsod delal velike uspehe. Zbor je obiskal tudi Srbijo, Dalmacijo, nato pa še Slovensko Primorje ter Dugo Reso in Karlovac. Postal je najmočnejša sekcija v društvu je eden najboljših moških zborov v Sloveniji.

Tudi druge sekcije niso zaostajale. Vokalni kvintet je nastopal doma, gostoval po okolici ter na sindikalni reviji. Folklorna sekcija je s turnejo po Gorenjski in Primorski postala priznana in priljubljena; govorila je tudi po vsej severni Sloveniji in na tekmovalnih dvakrat dosegla prvo mesto. Dramska skupina se je najvišje povzpela z Goldonijevo »Kremarico Mirandolino«. Z njo je dosegla prvo mesto v republiškem tekmovanju. Zal pa je za tom prenehala tekmovali.

B R A L C I N A M P I S E J O

Ali v Sežani res ni potrebno novo šolsko poslopje?

Sedanjo šolo so sezidali leta 1894, ko je imela Sežana približno trikrat manj prebivalcev kot zdaj, leta 1904. pa si prizadali prvotnim štirim učilnicam še tri. V teh sedmih učilnicah se sedaj drenažijo 104 učencev osnovne šole, 250 dijakov gimnazije in 56 učencev vajeenske šole. Stiska je tolikšna, da morajo biti skupaj v enem prostoru dijaki, ki čakajo na vlak in vajenci, ki imajo pouk.

Prihodnje šolsko leto bo potrebovala osnovna šola en prostor več, ker lo imel prvi razred vzorednico. Gimnazija pa se bo pomožila za tri razrede. Vajeenska šola pa sploh ne bo mogla več obstajati. Tako postaja vprašanje šolskih prostorov vse bolj kritično.

O teh težavah je razpravljalo Društvo prijateljev mladine na svoji seji in ugotovilo, da je to eden najnujnejših in najbolj perečih prosvetnih problemov v Sežani. Vsekakor bo treba storiti vse, da se bodo lahko mladi ljudje šolali.

Kaj bo z zbirko NOB v ptujskem muzeju

Mestni muzej v Ptujih slovi štrom države po lepo urejenih zbirkah, izmed katerih je prav zbirka NOB dobila prvo priznanje za vso Slovenijo po posebni komisiji, ki je ocenjevala muzeje narodnosvobodilne borbe. Muzej je bil nameščen v treh prostorih v pritličju na ptujskem gradu. Ko so urejali zbirko so morali prostore urediti in namestiti v sobah nov pod. Takrat so uporabili svež in moker les s čemer se je zaredila pod podom lesna gola, ki je v nekaj letih popolnoma uničila vse deske in trame. Muzej so morali zapreti, opremo vskladilišili v sosednih prostorih in čakati, da dobe subvencije ali pomoč podjetij, da postavijo v sobah nov pod in ponovno odpro

zbirko NOB. Zalostno je, da nobeno podjetje ne uvidi težave Mestnega muzeja in muzeju pomaga bodisi z denarjem ali lesom, da bi lahko čimprej popravili muzej. Ptujčani bi bili lahko ponosni na to, da je bila prav ptujška zbirka NOB ocenjena za najboljšo v republiki in bi bil zdaj čas, da pokažejo pravo razumevanje do kulturne ustanove in prikažejo na pomoč, da bi bil muzej čimprej obnovljen.

Več dobre volje

pa tudi uspehi ne bodo izostali

Z občnega zbora DPD »Svoboda« v Novi Gorici — Nekateri napačno menijo, da je vsem težavam v delu posameznih društvenih sekcij in odsekov krivo samo pomanjkanje prostorov

Pred dnevi je bil v dvorani upravne zgradbe v Novi Gorici občni zbor DPD »Svoboda«. Čeprav ima več kot 300 članov, je prišlo na občni zbor le približno 100 ljudi, kar kaže, da se precej članov ne zaveda v zadostni meri dolžnosti do društva. Za pereča vprašanja kulturnega življenja v Novi Gorici pa kot se zdi, nimajo potrebne razumevanja niti družbene organizacije, saj ni niti ena izmed njih poslala na občni zbor predstavnika.

Dokaj živahna razprava je odkrila precejšnje slabosti v delu nekaterih društvenih sekcij in odsekov. Dramatski odsek že skoraj celo leto ni dal na oder niti ene igre. Ni dvoma, da imajo prav tisti, ki trdijo, da bi lahko igralci z nekoliko več dobre volje kljub pomanjkanju prostorov ter drugim težavam naštudirali vsaj en komad. Za

Lani je bila umrljivost otrok za 1,10 % večja, to pa po krivdi staršev, ki prinesejo bolnega otroka v bolnišnico le še umreti. V prvih treh mesecih 1953. leta, je v otroški bolnišnici umrlo kar 19 otrok, v ostalih devetih mesecih pa 21 otrok; 60 % teh otrok je umrlo v prvih treh dnevih zdravljenja v bolnišnici. 13 otrok je umrlo zaradi neozdravljivih bolezni. Medtem ko je lani umrlo v bolnišnici 4,35 % otrok v starosti do 1 leta, je v mestu umrlo 5,84 % otrok. V Ljubljani znaša umrljivost 4,28 %, v Mariboru pa 4,43 % in je v Celju torej najzvišje, čeprav že za 1,36 % manjša kot v letu 1952.

Težave, ki zavirajo delo

Obstoječi prostori v otroški bolnišnici so vzorni, toda jih je premalo. Težavno je, ker sprejemajo bolnike — otroke različnih starosti in bolezni ter jim zato primanjkuje manjših sobic, za dva, tri bolnike. Pomanjkanje prostorov pa je čutili tudi drugod. Za doječe matere, katerih otroci so na zdravljenju v bolnišnici, imajo le majhno sobico s štirimi posteljami. Toda še ta sobica je v kletnih prostorih zgradbe. Tako se čisto zgodi, da ležita po dve materi na eni postelji. Slabo razvitih otrok nimajo kam dati, čeprav bi za take bilo nujno potrebno stalno zdravniško nadzorstvo. Ordinacija in laboratorij, katerega so uredili v pomožnih prostorih, ne ustrezata današnjim potrebam, da ne govorimo o pisarni, ki je sploh nimajo.

Marsikoga zanima, zakaj je dnevana oskrbovalnina v otroški bolnišnici tako visoka, saj stane na dan 1050 dinarjev. Kdor pozna

zglede naj jim bi bila nekatera podeželska prosvetna društva, ki kljub mnogo večjim težavam občinstvu kdaj pa kdaj vendarle pokažejo sadove svojega dela. Tudi v pevskem zboru je delo zaradi nekaterih razprtij in nesoglasij lani precej zamrlo. Nekateri člani so v razpravi napačno menili, da je neaktivnost nekaterih sekcij pripisati zgolj pomanjkanju prostorov, zlasti dvorane za prireditve. Z zgraditvijo kulturnega doma v Novi Gorici bo imela »Svoboda« prav gotovo večje možnosti za nemoteno vršenje svojega kulturnega poslanstva med prebivalstvom. Ne gre pa zanikati tega, da bi nekatere sekcije in odseki tudi do sedaj in z razpoložljivimi sredstvi lahko dosegli večje uspehe, če bi med člani bilo nekoliko več dobre volje.